

2.

VEŽBANJA I IGRE

U ovom delu se nalaze vežbe i igre za rad na času. U stvari, radi se o najčešćem vidu praktičnih vežbi na koji otpada najveći deo lektorata posle prve godine učenja i usvajanja osnovnih znanja iz jezika, ali su unete mnoge primenljive i za prvu godinu jer je i na početku poželjan što češći odmor od udžbenika kako bi se usvojeno znanje sistematski taložilo ponavljanjem. Iskustvo nam govori da je granicu razlike između vežbanja i igara često vrlo teško povući pa su se otud ova dva termina našli jedan pored drugog, u istom poglavlju. Jedina uočljiva razlika je da se ponešto od ovoga može nazvati samo igrom a ne i vežbanjem i obrnuto, ali su takvi primeri retki. Uglavnom se radi o kombinaciji. Na engleskom postoji zgodan termin koji pokriva ono što bi ovde najviše odgovaralo - *game-like activities*.

Osim postavljenih temelja vežbi, u ovom poglavlju naći ćete i niz saveta za održavanje konverzacije na časovima. Koliko je to bilo moguće, ovde su sabrana iskustva za rad na srpskom kao stranom jeziku, uvršćena su i prilagođena mnoga vežbanja i igre iz stranih udžbenika, a sva su i praktično proveravana, tako da je vrlo često istaknuta napomena koje su potencijalne prepreke u uspešnoj realizaciji svakog pojedinačnog vežbanja ili igre. Primeri koji su ovde dati, kao i u prvom delu, mogu se prilagođavati nivoima, ali je ispred naznačeno na koje je nivoe najbolje primenljivo i za koje su nivoe ovde konkretno uvršćeni primeri. Sistematizacija je manje-više proizvoljna upravo zato da bi se istaklo koliko je važno stalno menjati način rada na studijama ili kursevima kako pažnja učenika ne bi popuštala. One uspešnije igre i vežbanja mogu se ponavljati, ali je poželjno uvek uneti neke izmene, a ako se kompletno ponavlja, onda uvesti neku restrikciju da bi igra bila teža.

1. Na slovo na slovo

Ovu igru treba igrati isto kao što je igraju deca. Zada im se jedno nasumično odabrano slovo, da ne bude ni slovo na koje počinje premalo reči (kao dž, lj, đ...), ali ni previše (p). Igra se igra na ispadanje radi više dinamike i radi motivacije učenika da što kasnije ispadnu i tako što duže ostanu u igri. Ovu igru ne treba previše forsirati jer brzo dosadi, ali je dobra vežba za obnavljanje starih i učenje novih reči. Student koji kaže neku manje poznatu reč, bilo bi dobro da objasni šta ona znači. Ako ne ume, lektor je zapisuje na tablu i objašnjava njeno značenje. Pravila ove igre su i inače fleksibilna i mogu biti manje ili više restriktivna, zavisno od volje i naravi predavača ili vrste grupe s kojom se radi. Primera radi, može se uvesti i pravilo da iz igre ispada i onaj student koji kaže reč koju je neko već ranije rekao.

2. Kalodont

Takođe igra za decu, s tim što je ovde bolje ukinuti ispadanje iz igre. Lektor kaže neku reč, sledeći je prvi učenik po redu koji treba da kaže reč koja počinje na poslednja dva slova od reči koju je rekao lektor. Tako redom u krug. U igri su sve reči u svojim osnovnim oblicima a još jednu razliku u odnosu na tu igru kako se inače igra predstavlja i to da se mogu koristiti lična imena i geografski pojmovi, ali isključivo lokalnog karaktera. To ograničenje određuje lektor sam, po volji.

3. Igra pokvarenih telefona

Ova poznata igra koju igraju sva deca sveta dobra je i za nastavu jezika. Najbolje da za početak lektor prvi nekom učeniku šapne rečenicu koju pre toga zapiše na papir. Svaki student onom pored sebe šapne samo jedanput rečenicu koju je čuo, a zatim je zapiše na papir tako da ovaj kome je šapnuo to ne vidi. Igra se završava time što poslednji student u nizu izgovara naglas rečenicu koju je čuo a zatim se vrši rekonstrukcija od početka do kraja da se utvrde sve faze zabune. Preporučuje se za niže kurseve ali je mogu igrati i viši.

4. Konsonantske grupe

Na ove igre logično se nadovezuju još neke varijante igara sa slovima i rečima. Jedna od mogućih varijanti je da se studentima zada neka više ili manje česta konsonantska grupa, na primer sk, zg, st, pr, ps i sl. pa da onda igru igraju dalje kao po pravilima igre na slovo na slovo, s tim da se ove konsonantske grupe mogu naći u bilo kojem položaju u reči, ne samo na početku. Daljim varijacijama: smanjivanjem učestalosti pojavljivanja konsonantskih grupa, kao i uvođenjem bodovanja, ovakve igre dobijaju na dinamici. Studenti se mogu podeliti i u grupe, a pre samog početka igre pustiti nekoliko minuta da u svoje sveske zapišu što više primera.

5. Toplo - hladno

Još jedna dečja igra primenljiva na nastavu jezika. Ipak, kao i obično, potrebno je uneti neke izmene.

U odsustvu jednog studenta ostali negde sakriju neki predmet. Kad se vrati, učenik koji traži negde u učionici predmet ne treba da se kreće. On taj predmet traži samo postavljajući pitanja, ostajući na svom mestu. Dakle, pogodnije su učionice sa što više nameštaja, uređaja; kabineti, laboratorije, ili, još bolje, igrati igru tokom izleta negde u parku, dvorištu, bašti, boravka u prirodi, bilo gde van učionice.

Ostali studenti mu odgovaraju sa *toplo* i *hladno*, a poželjna su i gradiranja kako to i deca rade: *vruće, jako vruće, vrelo, vatra, ledeno, led ledeni* i sl. Igra je pogodna za početne kurseve radi usvajanja padeža i predloga (*na klupi, iza klupe, pored table, uz zid, u fioci, van učionice* i sl.)

6. Sastavi reči (anagrami)

Studentima se zada nekoliko slova. Najbolje da lektor unapred spremi primere sa što učestalijim slovima, ali za više kurseve izazov je baš u onima koja se ređe pojavljuju. Igra se igra po sistemu anagrama - bilo koje slovo može se naći na bilo kom mestu u reči. Najbolje je studentima zadati između šest i deset slova, ali da nastavnik unapred izvrši izbor na osnovu toga što će biti siguran da postoji jedna ili više reči od svih slova koje su u igri. Ne mora, naravno. Kriterijum može biti i da se pronađe kombinacija slova od koje se zasigurno može napraviti što veći broj reči. Igra se može igrati i pojedinačno i u grupama i ima više varijanti. Unapred zadana slova mogu se samo ispisati na tabli ili se odštampati na papiriće i podeliti studentima ili grupama. U svakom slučaju, treba im ostaviti vremena da sami pokušaju da se sete što većeg broja primera (može i za domaći uz veći broj anagrama). Kad završe, počinje student ili grupa koja prijavi reč od najvećeg broja slova. Može se igrati i na poene.

Primeri:

VARITASIT (rastaviti, stvarati, satirati, vatrasti, artista, starati, staviti, stariti, stativa, svariti, vratiti, titrava, svirati, vrstiti, rastrti, trista, saviti, satira, variti, varati, satrti, stativ, stvari, strava, Istar, Istra, vrsta, rasti, stvar, vatra, trava, vrata, sitar, rvati, tvist, star, rast, tvar, sati, trti, Sava, Tara, Tisa, vata, tast, vrat, rata, sita, rita, vist, rat, siv, var, sav, svi, vir, tas, sir, ris...);
STRIPARKO (prostirka, pokrasti, okrasti, prskati, pritoka, krasota, prostak, porasti, potisak, kositar, korist, patika, prosta, srkati, korita, rokati, Sokrat, pastir, istok, prkos, krsta, pasti, porta, strip, sorta, prsti, sport, korpa, Kosta, taksi, pisak, kosti, tisak, trska, krst, park, star, kras, osip, stop, post, spot, kosa, kist, rika, kita, skot...)
DRANICASI, ANISECPET, TARNATIC, ZITUČEŠNI...

Varijanta ove igre su *piramide* koje se mogu sakupiti iz enigmatskih časopisa (v. literaturu). Takođe vrlo slična igra ovoj je i *scrable*, ali nju je nemoguće igrati na času s većim grupama, Dobra je, međutim, za grupe od troje-četvoro učenika.

Ima još jedna varijanta ove igre koja je možda i najbolja za grupe od desetak studenata na nekom od srednjih i viših nivoa. Lektor treba unapred da spremi kartice sa slovima, barem oko 100, s tim da ih raspodeli po učestalosti, dakle da bude oko 65% suglasnika a ostalo da budu samoglasnici među kojima će biti najviše A, E i I, a nešto malo manje O i U. Isto važi i za suglasnike. Dakle, najviše P, S, T, D i sl. a najmanje, možda najviše po jedno Dž i Đ. Studenti se zatim podele u dve ekipe. "Vođe" ekipa zatim licitiraju slova jedno po jedno tražeći samoglasnik ili suglasnik, recimo do 10 slova. Dobijena slova lektor piše na tabli onim redom kojim su

izvučena. Od tog momenta meri se vreme. Najviši limit može da bude minut i po do dva. Ona ekipa koja ima reč sa najviše slova je pobednik u tom krugu. Drugi kriterijum može biti broj sastavljenih reči, ali da se priznaju, naravno, samo reči u svojim osnovnim oblicima - dakle glagoli u infinitivu, imenice i pridevi u nominativu jednine i množine neodređenog vida, svejedno u kom rodu.

Napomena: U ovoj igri često se javljaju razne vrste problema. Dešava se da ni sam lektor ne može biti siguran da li neka reč zasigurno postoji u jeziku, a pošto nije uvek u prilici da u blizini bude neki poveći rečnik, najbolje je takve reči ostaviti po strani za naknadnu proveru. Takođe, igra nije fer ukoliko studenti tokom igre dopisuju reči, što je skoro nemoguće sprečiti. Zbog ovakvih ograničenja, najbolje je na licu mesta proceniti do koje mere se mogu tolerisati improvizacije tokom igre.

7. Narodne poslovice

Svaki učenik napiše u svesku po tri poslovice na svom maternjem jeziku (može i više, zavisno od grupe) i bukvalno ih prevodi na srpski. Onda u krug jedan po jedan čitaju te poslovice i, ako je potrebno, na srpskom objašnjavaju šta one znače. Na kraju, lektor daje analognu srpsku poslovicu i zapisuje je na tabli (ukoliko postoji, a najčešće postoji). Studenti to prepisuju u svoje sveske ili rečnike.

8. Poslovice i izreke

Ova igra izvodi se po principu dosta raširenog kviza poznatog na televiziji najčešće pod imenom "Točak sreće".

Lektor unapred spremi veliki spisak narodnih poslovice i izreka. One ne moraju biti isključivo srpske. Na tabli on napiše crtice umesto slova od neke izabrane poslovice. Studenti redom govore slova za koja pretpostavljaju da bi ih moglo biti u toj poslovisi. Kako ko neko slovo kaže, lektor ga ispisuje na crtice na mestima na kojima se pojavljuje. Kad neko kaže slovo kojeg nema, krug se nastavlja i onda je na redu sledeći učenik. Onaj koji prvi vidi rešenje, bez obzira da li je na njega red ili nije, javlja se da bi pogađao. Pobednik je onaj ko prvi pogodi i u sledećem pogađanju on ima prednost. Samo prvu rečenicu, tj. izreku ili poslovicu, ispisuje i vodi lektor na tabli. Od sledećeg kruga, studenti se sami smenjuju na tabli.

Ovo je najjednostavniji način igranja ove igre, ali ju je moguće dinamizirati bodovanjem i podelom studenata po grupama. Ovaj drugi način se preporučuje za veće grupe.¹

Primer:

B O L J E S P R E Č I T I N E G O L E Č I T I

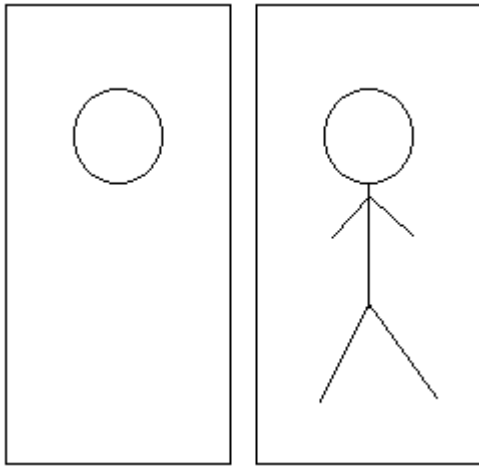
9. Vešala

Još jedna poznata dečja igra pogodna za učenje, uz male izmene pravila. Grupa se podeli u dva tima, a lektor na tabli napiše onoliko crtica koliko ima reč koju je smis-

¹ Vidi literaturu

lio. Prvi tim počinje da pogađa govoreći slova. Ako kaže slovo koje postoji u reči, lektor ga upisuje na liniju a ta ekipa dobija pravo ponovo da pogađa. Dakle, ako je lektor smislio reč DECEMBAR, posle dva uspešna pogađanja na tabli bi moglo da piše:

 D E E

Čiča Gliša 1

Čiča Gliša 2

Kad ekipa kaže slovo kog nema na tabli, lektor joj crta glavu *Čiča-Gliša* na tabli, a pravo da pogađa dobija druga ekipa i tako dok neko ne pogodi ili dok neka ekipa ne popuni celog čovečuljka koji se sastoji od šest poteza, što znači da ima pravo pet puta da pogreši.

Napomena:

Deca obično ovu igru igraju sa crtanjem celih vešala na kojima treba da visi čovečuljak čime se povećava mogućnost broja grešaka, ali se igra u tom slučaju pokazala kao suviše laka za grupe učenika. Ona je zgodna i za više nivoe i dobro ju je igrati pri kraju godine ili semestra, kako bi se utvrdile u tom periodu naučene reči. Izuzetno, grupa se može podeliti i na više timova od dva, ako je grupa baš velika, čime se povećava i broj vešala, pa lektor može prozvati i jednog učenika da mu bude asistent tokom igre.

10. Najmanje dve stvari koje...

Ovo je korisna i zabavna leksička vežba. Ovde su navedeni primeri za niže nivoe, ali vežbanje se može zakomplikovati povećavanjem broja primera i uvođenjem apstraktnijih pojmova (npr: navedi najmanje pet stvari koje se ljuljaju, životinja koje se kreću skakanjem, stvari koje su ti tužne... i sl.). Najbolje je dati studentima da ovo rade kod kuće, za domaći, pa da onda na času u krug čitaju odgovore.

Navedi najmanje dve stvari koje:

1. su vrlo skupe
2. možeš da koristiš za pisanje
3. lepo mirišu
4. su dovoljno male da stanu u tvoj džep
5. su opasne

6. te mogu učiniti srećnim
7. su tanke i oštre
8. možeš da nosiš oko struka
9. bez kojih teško da bi mogao da živiš
10. su žute
11. proizvode neugodan ili preglasan zvuk
12. su vrlo teške
13. ne bi trebalo jesti na dijete za mršavljenje
14. u kojima ljudi uživaju u slobodno vreme
15. se mogu naći na selu (ali obično ne u gradu)
16. se okreću vrlo brzo
17. ne rade bez struje
18. obično koristiš samo jednom
19. se mogu naći u kuhinji
20. ljudi obično nose na odmor
21. možeš da preduzmeš da bi beba prestala da plače
22. su vrlo lomljive
23. te mogu učiniti umornim
24. kojih se ljudi obično boje
25. su napravljene od stakla
26. su ukusne
27. muškarci smatraju privlačnim kod žena i obrnuto
28. koštaju manje od 50 dinara
29. u kojima se može čuvati novac
30. bez kojih se ne ide na ronjenje
31. u kojima se osećaš prijatno
32. ljudi obično rade u slobodno vreme
33. se mogu kupiti u farbari
34. se lako i brzo kvare
35. prave buku

11. Pogodi ko je²

Ova igra dobra je za početne kurseve kad se učenici još ne poznaju dobro. Služi za učenje i uvežbavanje korišćenja prideva.

Svaki student treba da izabere nekog drugog iz grupe i na parčetu papira napiše njegov što detaljniji opis. Na primer: Ima smeđe oči, plavu kosu vezanu u rep, nosi zelenu suknju, zeleni duks.... Posle što detaljnijeg opisa, ostali pogađaju o kome se radi. Sledeći korak u igri je da se studenti podele u grupe po dvoje. Svako ima za zadatak da onog drugog opiše samo upisivanjem prideva na papir. Ti papirići se zatim stave u šešir. Jedan po jedan redom izvlače ceduljice i na osnovu upisanih prideva opisuju osobu sastavljajući rečenice. Ostali zatim opet pogađaju o kome se radi.

Studenti će ovde postavljati pitanja "Kako se kaže?", tako da je dobro na tabli napisati unapred set reči kao što su: *plav, visok, mišićav, mršav, punđa, rep* i sl. Takođe, tokom razvijanja igre, studenti će osetiti potrebu da navedu i osobine koje se ne tiču samo fizičkog izgleda, pa će se na tabli uskoro naći i pridevi kao: *ćutljiv, pričljiv* itd. Lektor može sve te reči napisati i na samom početku, u prvoj fazi igre.

Treba naglasiti da ova i njoj slične igre u kojima se zahteva prevelik angažman na ličnom planu i prekomerno zadiranje u privatnost nije pogodan za sve grupe. Na lektoru je da proceni kad ih je zgodno primenjivati.

² V. Claire Maria Ford: "101 Bright Ideas", ESL Activities for all ages; Addison-Wesley Publishing Company, Inc. 1997, str. 20

12. Šesnaest pojmova. Psiho test

Ovaj test je idealan za vrlo male grupe od 2-5 učenika, ali se može raditi i u većim grupama, samo što su onda ograničenja veća.

Učenici na papiru napišu 16 stvari koje bi sa sobom obavezno nosili na pusto ostrvo, ili na Mesec, u svakom slučaju - tamo gde nema ničeg, dakle 16 stvari koje smatraju neophodnim za svoju egzistenciju na takvom mestu. To ne moraju biti stvari u pravom smislu te reči; štaviše, preporučuju se i apstraktni pojmovi tipa *ljubav, pamet, kreativnost* i sl.

Posle toga, učenici imaju zadatak da spoje 1. i 16; 2. i 15; 3. i 14. i tako redom, u zajednički pojam, neki koji ih objedinjuje, odnosno budi zajedničke asocijacije. Tako dobiju novih 8 pojmova. Na isti način spajaju i njih, i tako redom dok ne dođu do samo jednog pojma. Na kraju, objasniti im da ovaj test daje odgovor na pitanje: "Čemu stremite u životu?". Učenici mogu da komentarišu test i da objašnjavaju da li su zadovoljni odgovorom i zašto jesu ili nisu.

13. Najomiljenije životinje. Psiho test

Ovaj test je takođe bolje izvoditi u manjim grupama, ali je opet moguće i u većim, a preporučuje se da se radi pismenim putem.

Studentima reći da u svesci napišu sebi tri najomiljenije životinje. Kad to završe, neka napišu zbog čega su im te životinje najomiljenije. To mogu da rade i za domaći zadatak i na času, svejedno. Bilo kako bilo, kad završe, svako treba pred svima da pročita šta je napisao. Kada svi završe i pošto lektor završi sa ispravljanjem grešaka reći im rešenje testa. Prva životinja predstavlja ono što bi oni želeli da budu. Druga ono kako ih drugi vide, a treća ono što oni zaista jesu.

Ovaj test se može raditi i potpuno usmeno i u tom slučaju je dobra vežba za konverzaciju. Na lektoru je da odluči šta mu je zgodnije, ali to najviše zavisi od grupe s kojom se radi. Ukoliko je grupa manje sklona razgovoru, bolje je vežbu izvoditi usmeno, nauštrb mogućnosti da se na ovaj način vežba pisanje.

14. Pogađanje ličnosti

Ova česta društvena igra lako je primenljiva na učenike i studente i dobra je za konverzaciju, ne zahteva visok nivo znanja, te je zgodna za niže kurseve i odlična je upravo za savladavanje neke osnovne komunikacije na nivou postavljanja pitanja.

Jedan student sedne na lektorovo mesto, a drugi na tabli ispiše ime neke opštepoznate ličnosti. Onaj ko pogađa ko je, postavlja pitanja na koja se zahteva odgovor sa DA i NE. Tako postavlja pitanja ukруг jednom po jednom studentu iz grupe. Onaj kod koga je krug stao u momentu kad student pogodi ko je izlazi da pogađa sledeći, a ličnost smišlja onaj koji odlazi sa table. Ova igra se igra bez bodovanja, ali ga je moguće primeniti ukoliko se radi o grupama koje motiviše takmičarski duh.

Igra se može igrati i obrnuto, a preporučuje se prvo ovaj gornji način za prvi put, a ovaj drugi za sledeći put. Naime, student može sam da zamisli neku ličnost koju će ostali pogađati (najbolje da za početak to bude lektor), a ostali mu redom postavljaju pitanja. Onaj koji stalno dobija odgovor DA može da pita dalje dok ne dobije NE. Pravo pogađanja ličnosti ima sa-

mo onaj student na kog je došao red. Sledeći koji zamišlja ličnost je onaj koji je pogodio ko je ovaj prethodni. Predavač i sam učestvuje u ovoj igri, a aktivan je i na način što nepoznate reči potrebne za igru stalno ispisuje na tabli.

Igra je zgodna za grupe koje su sklonije konverzaciji i za učenike koji su motivisani za rad. Skoro ju je nemoguće igrati sa grupama introvertnijeg tipa i ne treba ih terati da je igraju na silu.

15. Pogadanje profesije

Ova igra igra se po istim pravilima kao i *pogadanje ličnosti*, samo što učenici treba da pogode zamišljenu profesiju. Preporučuje se za početne kurseve uz upotrebu rečnika.

16. Kviz 1

Nivo 3-9

Studenti se podele u grupe, najbolje 3 ili 4, a idealno bi bilo da se grupe sastoje od, isto tako, najviše 3-4 studenta. Pitanja se napišu na ceduljice koje se zatim stave u šešir. Na tabli se napišu imena ekipa koje studenti sami daju. Pred svaki krug, svaka ekipa iz šešira izvlači po jedno pitanje. Kad se završi sa izvlačenjem, ekipe počinju da daju odgovore. Imaju ograničeno vreme za odgovor, ali to lektor određuje približno i po volji.

Za svaki tačan odgovor ekipa dobija 10 poena. Za netačan odgovor ne dobijaju se negativni poeni. Ukoliko neka ekipa ne odgovori tačno, ona sledeća dobija priliku da da ispravan odgovor i, ukoliko tačno odgovori, dobija 5 poena. Tako redom u krug dok neko ne odgovori tačno. Pred svaki novi krug odgovaranja, ekipa koja prva odgovara pomera se u krug za jedno mesto. Bilo bi dobro da se unapred dogovori pravilo od kojeg nema odstupanja ni u jednom slučaju - lektor ne pomaže ekipi koja ne razume pitanje. Ova pitanja su koncipirana tako da zahvataju i znanje jezika i poznavanje opšte kulture i poznavanje običaja, kulture, istorije i geografije vezane za Balkan.

Pitanja za ovaj kviz sastavljena su nezavisno od nivoa znanja jezika. To su zapravo uglavnom predlozi za pitanja, a na lektoru je, ako želi, da sastavlja neka druga, slična, zavisno od grupe s kojom radi. Takođe, kviz je moguće igrati po različitim pravilima, a ona će se sama nametnuti po lektorovom nahođenju.

Navedi najmanje 5 gradova u Srbiji.

Navedi najmanje 5 gradova u Hrvatskoj.

Navedi najmanje 3 grada u Bosni i Hercegovini.

Navedi najmanje 3 grada u Crnoj Gori.

Koji je glavni grad Slovenije?

Koji je glavni grad Makedonije?

Koji je glavni grad Kosova?

Koji je glavni grad Vojvodine?

Iz koje je zemlje bio Hamlet? (Ime zemlje na srpskom)

Koja zemlja je poznata po satovima? (Ime zemlje na srpskom)

Koja je zemlja poznata po lalama? (Ime zemlje na srpskom)

Koje zemlje je glavni grad Budimpešta (Ime zemlje na srpskom)

Koji je zvanični naziv za zemlju izlazećeg Sunca? (Ime zemlje na srpskom)
 Koja zemlja je najmnogoljudnija na svetu? (Ime zemlje na srpskom)
 U kojoj zemlji se nalazi planina Balkan? (Ime zemlje na srpskom)
 U kojoj zemlji izvire Dunav? (Ime zemlje na srpskom)
 Koja zemlja je poznata po grofu Drakuli i Transilvaniji? (Ime zemlje na srpskom)
 Koja je planeta druga od Sunca (Ime planete na srpskom)
 Koja je planeta četvrta po redu od Sunca? (Ime planete na srpskom)
 Navedi bar još jedan naziv za planetu Veneru.
 Koja se valuta koristi u Hrvatskoj?
 Koja se valuta koristi u Srbiji?
 Koja se valuta koristi u Bosni i Hercegovini?
 Koje dve reke protiču kroz Beograd?
 Koja reka protiče kroz Zagreb?
 Gde se uliva Dunav?
 Koji je najpoznatiji roman Iva Andrića?
 Kako se zvao čuveni reformator srpskog književnog jezika?
 Koje godine i u kom mesecu je počeo Drugi svetski rat u tadašnjoj Jugoslaviji?
 Koji grad na hrvatskom primorju je poznat kao "Biser Jadrana", koji je dugo vremena u istoriji opstojao kao nezavisna republika?
 Atentat na austrougarskog prestolonaslednika Ferdinanda smatra se povodom za početak Prvog svetskog rata. U kom se gradu taj atentat dogodio?
 Kako se zove životinja koja voli da kokodače?
 Kako se zove najveći sisar na svetu?
 Kako se zove životinja koja voli da jede med?
 Kako se zove životinja poznata po svojim bodljama na leđima?
 Kako se zove mladunče krave?
 Kako se zove mladunče ovce?
 Kako se zove jedini sisar koji leti?
 Navedi imena najmanje 5 životinja koje se mogu ukrotiti.
 Kako se zove ono što se oblači ispod pantalona?
 Kako se zove nos od slona?
 Uz pomoć čega ptice ključaju?
 Koja životinja kukuriče?
 Kako se zove žena koja se tog dana udaje?
 Kako se zovu ljudi koji su pozvani na svadbu?
 Kako se zove žena koja porađa ženu?
 Kako se zove žena kojoj umre muž?
 Kako se zove čovek koji pravi hleb?
 Kako se zove zanatlija koji popravlja satove?
 Kako se zove zanatlija koji popravlja i pravi cipele?
 Kako se zove vrsta jela, tipična za Balkan, slična hamburgeru?
 šta kažete kada se kucate čašama?
 Za koji hrišćanski praznik se ljudi tucaju jajima?
 U kom veku su se Sloveni doselili na Balkan?
 Kako se drugačije zovu pare?
 Šta se sliva niz oluk?
 Šta raste na prstima?
 Šta se radi lopatom?
 Kako se zovu najslabije figure u šahu?
 Čemu služe migavci?

Čemu služe farovi?
 Od čega se pravi kajgana?
 Navedi najmanje tri stvari koje mogu da se namažu na hleb.
 Šta duva kad se otvore vrata i prozor?
 Kako se zove čovek koji živi u zatvoru?
 Kako se zovu učesnici revolucije?
 Kako se zove ideja/pokret o ujedinjenju Slovena?
 Kako se zove jedini nobelovac s područja bivše Jugoslavije?
 Nabroj tri jadranska ostrva.
 Ko je bio Nikola Tesla?
 Ko je Boris Davidović?
 Ko je Filip Latinović?
 Koliko ima akcenata u srpskom i kako se zovu?
 Koja tri oblika ima genitiv množine imenice **crkva**?
 Dovrši poslovicu: U laži su...
 Nabroj četiri strane sveta.
 Dovrši poslovicu: Ko peva...
 Ko je bio Ivan Meštrović?
 U kojem gradu se održava Sterijino pozorje?
 U kojem gradu se nalazi Baš-čaršija?
 Šta je to Kalemegdan?
 Šta je Drina?
 Ko je oslikao Sikstinsku kapelu?
 U kojem gradu se nalazi Krivi toranj?
 U kojem gradu se nalazi Zid plaća?
 U kojoj bici je poginuo car Lazar?
 Po kome je ćirilica dobila ime?
 šta je to džamija?
 Ko je predvodio Veliku seobu Srba?
 Koje je ime i prezime maršala Tita?
 Koja reka protiče kroz Višegrad?
 Ko je napisao "Hazarski rečnik"?
 Ko je Pepeljuga?
 U kojem gradu se nalazi Dioklecijanova palača?
 Ko je napisao Kulturu laži"?
 Ko je bio vođa Prvog srpskog ustanka?
 Ko je napisao "Luču mikrokozmu"?
 Nabroj tri filma Emira Kusturice.
 Navedi tri manastira u Srbiji.
 Kako se zove najveći zaliv u Crnoj Gori?
 Navedi tri životinje koje imaju rogove.
 U kojem je padežu oblik zamenice **joj**?
 Šta je suprotno od **vredan**?
 Šta je suprotno od **mator**?
 Šta je suprotno od **lepši**?
 Kako se zove mužjak žabe?
 Kako se zove kravlje meso?
 Nabroj pet životinja koje žive u Jadranskom moru.
 Navedi pet stvari od kojih se može napraviti rakija.
 Navedi pet vočki od kojih se može napraviti marmelada.

Navedi pet sportova koji se igraju loptom.
 Navedi tri sporta u kojima se koristi mreža.
 Na kom uređaju se slušaju LP ploče?
 Šta je pogrešno u rečenici: “**Vratila sam se od mojih roditelja**”?
 Šta je pogrešno u rečenici: “**Nemam nijedan prigovor u vezi toga**”?
 Šta je pogrešno u rečenici: “**Nisam znao gde ću sa sobom, pa sam se vratio kući**”.
 Ako je ćirilica drugo slovensko pismo, koje je bilo prvo?
 Ijekavski, ekavski i ikavski razlikuju se po refleksu kog glasa?
 Koji sve glasovi u srpskom jeziku mogu biti slogotvorni i pod akcentom?
 Na kom drvetu raste žir?
 Za šta se kaže da veje?
 Šta može da pljušti?
 Čime se mete?
 Nabroj najmanje tri biljke kojih u Evropi nije bilo pre otkrića Amerike.
 Navedi nazive barem tri javna mesta u kojima se pije kafa.
 Mikologija je nauka o...?
 Šta je to **selotejp**?
 Šta se ukucava čekićem?
 Šta se radi na tastaturi?
 Kako se drugačije zove kompjuter?
 Šta je to voćnjak?
 Kako se zove medicinska sestra kad tu dužnost obavlja muškarac?
 Šta je suprotno od **bezbedan**?
 Šta znači izraz “**Briga me je**”?
 U kojem gradu se nalazi čele-kula?
 Navedi tri vrste ptica selica.
 šta je to švedski sto?
 šta je to poljski miš?
 U kom gradu se nalazi Aja Sofija?
 U kom gradu se nalazi Kremlj?
 Navedi najmanje tri rečne ribe.
 U kom gradu se nalazi Latinska četvrt?
 U čemu žive mravi?
 Šta povezuje imenice **sudija, tata, zanatlija i budala**?
 Osim što se vrti oko Sunca, Zemlja se vrti i oko svoje...?
 Kako se zove gas od kojeg se u najvećem procentu sastoji atmosfera?
 Kako se zove metal čiji je znak Ag?
 Kako se još zove veštačka koža?
 Kako glasi množina od imenice **dugme**?
 Ko je napisao “Alisu u zemlji čuda”?
 U kom gradu se nalazi Brodvej?
 U kom gradu se nalazi Holivud?
 Šta je to metafora?
 Koji je zajednički naziv za subotu i nedelju?
 Kako se zvao konj Marka Kraljevića?
 Navedi bar još jedan sinonim za **kosmos**.
 Kako se drugačije zove neboder?
 Šta figurativno znači **odiseja**?
 Kako se zove majčin brat?
 Na koja dva sporta se misli kad se kaže **beli sport**?

Na šta se odnosi izraz **sedma sila**?

Šta je pogrešno u rečenici: "**Uvek ne znam koliko je sati**".

Kako se zove žena koja se uda za popa?

Šta je pogrešno u rečenici: "**Radije sedim kući nego da gledam loše filmove u bioskopu**".

Šta je pogrešno u rečenici: "**Nisu uspeli da nađu ono čega su tražili**"?

Šta je pogrešno u rečenici: "**Znaću šta je sreća tek kada ću da upoznam pravu ljubav**"?

Kako se zove merna jedinica od 2,5 cm?

Šta je ministar bez portfelja?

Šta je "Kalevala"?

Šta su agrumi?

Službeni jezik u Brazilu je?

Vlah Alija je oteo Anđu, ženu kog poznatog junaka?

Šta je jesetra?

Protiv koga/čega se borio don Kihot?

Otomansko carstvo je drugi naziv za?

Šta je mulat?

17. Kviz 2

U ovom kvizu studenti sami sastavljaju pitanja. Bilo bi dobro da se ovaj kviz igra posle stečnog iskustva na kvizu 1, kako bi studenti orijentaciono znali kakva pitanja mogu da postavljaju. Dakle, na prvom času, lektor dâ studentima da na ceduljicama zapišu pitanja za kviz. Treba im napomenuti da im se isplati da napišu što je više moguće pitanja za to vreme jer se tako povećava mogućnost da posle izvuku pitanja koja su sami postavili. Naravno, svaki student mora znati tačan odgovor na pitanje koje postavlja. Studenti se potpisuju ispod pitanja koje postavljaju. Na kraju časa, lektor pokupi ceduljice i pred sledeći čas ih pregleda. Eliminise pitanja s kojima na bilo koji način nešto nije u redu, ili ih ostavi ali ispravi - po želji. Na sledećem času, kviz se može igrati po pravilima kviza br. 1, ali je bolje igrati ga ovaj put pojedinačno jer su studenti i pitanja pojedinačno postavljali, tako što se ceduljice izvlače u krug i vraćaju se u šešir ukoliko onaj kome je postavljeno pitanje ne da netačan odgovor. Bodovanje se može vršiti na puno načina, ali je najjednostavnije i najpraktičnije da onaj koji tačno odgovori dobije po jedan poen. Ceduljica može da se vrati u šešir i ako student tačno odgovori, čime se dodatno može bolje utvrđivati znanje i vežbati memorija. Jedan od načina da se ovaj kviz igra je da se studenti podele po grupama i pred postavljanje pitanja. Ovaj način se preporučuje za veće grupe.

18. Kviz 3

Ovaj kviz je varijanta Kviza 2, odnosno nastavak istog od ostatka materijala. Ova verzija više služi za konverzaciju nego za proveru znanja i učenje kroz takmičenje.

Studenti opet sastavljaju pitanja, jedan po jedan, bez pisanja. Neko, bilo koje pitanje iz opšte kulture, prvo postave, a lektor odredi posle ko će na njega da odgovori ili se unapred odredi pravilo ko će da odgovara (recimo - treći zdesna, ali to ima taj nedostatak što onaj ko pita una-

pred zna koga pita). Ako onaj kome je postavljeno pitanje ne zna odgovor, lektor pita ko zna. Ako niko ne zna, na to pitanje odgovara onaj ko ga je postavio ili lektor ukoliko zna odgovor (podrazumeva se da onaj ko pita mora da zna odgovor). Sledeće pitanje koje isti taj student postavlja je pitanje za lektora, najbolje da pravilo bude da to pitanje bude vezano za lokalnu zemlju i njenu kulturu ili bilo šta drugo. Ukoliko lektor ne zna odgovor, student sam odgovara na njega. Ovaj kviz se odvija skroz usmeno, bez bodovanja, a zgodan je i zbog mogućnosti da lektor usput postavlja potpitanja studentima na njihova sopstvena pitanja.

19. Kviz 4. Igra asocijacija

Ova igra je sastavljena po uzoru igru asocijacija poznatu u svim našim kvizovima sa učesnicima u studiju još od početka sedamdesetih godina pa do danas. Budući da su pravila iz primera vrlo jasna, evo samo preporuke kako je ovu igru najbolje igrati na času.

Lektor treba da odabere jednog asistenta među studentima koji će mu pomagati na tabli pri upisivanju poena u tabelu i dopisivanja pojmova u praznine, a ostale studente da podeli u grupe, optimalno po 3 u svakoj. Grupa koja otvori jednu kolonu dobija 3 poena a ona koja pogodi konačno rešenje dobija 5. Ukoliko neka grupa pogodi konačno rešenje pre nego što bude otvorena neka od kolona, toj ekipi pripadaju i poeni iz neotvorenih kolona.

Ukoliko je grupa mala, studenti mogu ovu igru igrati i pojedinačno, a može se igrati i bez takmičenja i bez upotrebe table, čime se dobija više na konverzaciji na času.

A.

1. RAĐANJE
2. SAMO JEDNA
3. ŽENA
4. RODITELJ

MAJKA

B.

1. TURSKA
2. BELA
3. FILTER
4. SA ŠEĆEROM

KAFA

MLEKO

C.

1. ZVONO
2. ŠARULJA
3. BIK
4. BELKA

KRAVA

D.

1. STARI
2. MLADI
3. KOZJI
4. TOPLJENI

SIR

A.

1. BERZA
2. CENE
3. PROPADANJE
4. PROPAST

PAD

B.

1. IKAR
2. PERJE
3. LEPTIR
4. PTICA

KRILA

LETENJE

C.

1. PILOT
2. KONKORD
3. DC10
4. STJUARDESA

AVION

D.

1. PAUK
2. TREMA
3. SMRT
4. MRAK

STRAH

A.

1. HITROST
2. ŽURBA
3. MENJAČ
4. ZEC

BRZINA

B.

1. ŽICA
2. ŽARULJA
3. STRUJA
4. EDISON

SIJALICA

SVETLOST

C.

1. ZVEZDA
2. LETO
3. ZRAK
4. TOPLINA

SUNCE

D.

1. SATELIT
2. PUN
3. AVGUST
4. KRATER

MESEC

A.

1. OTROV
2. INSEKT
3. KLEŠTA
4. HOROSKOP

ŠKORPIJA

B.

1. PLJUVANJE
2. JAHANJE
3. GRBA
4. KARAVAN

KAMILA

PUSTINJA

C.

1. OLUJA
2. SAT
3. ZRNO
4. PLAŽA

PESAK

D.

1. BODLJA
2. BILJKA
3. UKRASNI
4. TEKILA

KAKTUS

A.

1. SLEPI
2. POLJSKI
3. CRKVENI
4. KUĆNI

MIŠ

B.

1. DOBA
2. PERIOD
3. N OVA
4. STARA

ERA

**KOMPJUTER
(RAČUNAR)**

C.

1. ELEKTRONSKA POŠTA
2. WWW
3. MREŽA
4. SAJT

INTERNET

D.

1. LCD
2. MALI
3. KATODNA CEV
4. TELEVIZOR

**EKRAN
(MONITOR)**

A.

1. IZREKE
2. MUDROSTI
3. UMOTVORINE
4. NARODNE

POSLOVICE

B.

1. ORGAN
2. UKUS
3. KINESKI
4. ENGLNESKI

JEZIK

VUK KARADŽIĆ

C.

1. TORTA
2. EKONOMSKA
3. SOCIJALNA
4. POLITIČKA

REFORMA

D.

1. RUSKO - POLJSKI
2. ENGLNESKO - ŠPANSKI
3. MAĐARSKO - SRPSKI
4. ŠPANSKO - ITALIJANSKI

REČNIK

A.

1. PELJEŠAC
2. ITALIJA
3. PREVLAKA
4. SKANDINAVSKO

POLUOSTRVO

B.

1. LASTE
2. BOGDAN
3. TOPLOTA
4. STRANA SVETA

JUG

BALKAN

C.

1. ZAJEDNICA
2. KONTINENT
3. GRČKA BOGINJA
4. BRISEL

EVROPA

D.

1. SNEG
2. VENAC
3. ALPINIZAM
4. SKIJANJE

PLANINA

A.

1. JUŽNI
2. SEVERNI
3. MUŠKI
4. ŽENSKI

POL

B.

1. SLOBODNA
2. TRAGIČNA
3. STRASNA
4. PLATONSKA

LJUBAV

SEKS

C.

1. RAST
2. ŠKOLA
3. VASPITANJE
4. IGRAČKE

DECA

D.

1. KOLEKTIVNI
2. ZAJEDNIČKI
3. DRUŠTVENI
4. KOMUNALNI

GRUPNI

A.

1. DEVOJKA
2. KRUPNA
3. ŠARAN
4. UDICA

RIBA

B.

1. KORPUS
2. STRANO
3. LJUDSKO
4. NEBESKO

TELO

ZDRAVLJE

C.

1. DOBRI
2. ZLI
3. AVET
4. ALADIN

DUH

D.

1. LOPTA
2. ZIMSKI
3. REKORD
4. TAKMIČENJE

SPORT

A.

1. VELIČANSTVENIH
2. FILM
3. SAMURAJA
4. DANA U NEDELJI

SEDAM

B.

1. VILJEM TEL
2. CRV
3. RAZDOR
4. PITA

JABUKA

GREH

C.

1. IZ NEHATA
2. HLADNOKRVNO
3. IZ ZASEDE
4. ATENTAT

UBISTVO

D.

1. VELIČANSTVENIH
2. FILM
3. DANA U NEDELJI
4. SAMURAJA

SEDAM

A.

1. KAVIJAR
2. MAJONEZ
3. PILE
4. KUKAVICA

JAJE

B.

1. ROBERTO
2. ĐUZEPE
3. ĐOVANI
4. MARIO

ITALIJAN

KOLUMBO

C.

1. PARNA MAŠINA
2. EUREKA
3. TOČAK
4. ŠTAMPA

**OTKRIĆE
(PRONALAZAK)**

D.

1. MAHABHARATA
2. KRAVE
3. KASTE
4. KARI

INDIJA

A.

1. OKEAN
2. PLANKTON
3. NAJVEĆI
4. SISAR

KIT

B.

1. BONSAI
2. SEKIRA
3. PANJ
4. KROŠNJA

DRVO

PINOKIO

C.

1. ČAČKATI
2. SIRANO
3. PRČAST
4. PARFEM

NOS

D.

1. MARIONETA
2. DEVOJČICE
3. IGRAČKA
4. POZORIŠTE

LUTKA

A.

1. SVETI ĐORĐE
2. JOVAN JOVANOVIĆ
3. PAPIRNATI
4. VATRA

ZMAJ

B.

1. MATERIJAL
2. RIBA
3. PUT
4. MARAMA

SVILA

KINA

C.

1. BUDUĆNOST
2. RIBE
3. ZVEZDE
4. ZNAK

HOROSKOP

D.

1. PINK FLOJD
2. UŠI
3. CIGLA
4. ZVUČNI

ZID

A.

1. SPRAVA
2. MERNI
3. MEDICINSKI
4. MUZIČKI

INSTRUMENT

B.

1. SAMBA
2. ANDANTE
3. MUZIKA
4. METRONOM

RITAM

KASTANJETE

C.

1. SANČO PANSÁ
2. BIK
3. ANDALUZIJA
4. GRAĐANSKI RAT

ŠPANIJA

D.

1. OBREDNI
2. PODIJUM
3. IGRA
4. BAL

PLES

A.

1. ČERKA
2. KLINAC
3. BEBA
4. MALIŠAN

DETE

B.

1. TRG
2. JABUKE
3. TIKVICE
4. TEZGA

PIJACA

KOLICA

C.

1. SLEP
2. GLUV
3. RATNI
4. VOJNI

INVALID

D.

1. GONDOLA
2. MESO
3. VOĆE I POVRĆE
4. RIBA

SAMOPOSLUGA

20. Umesto diktata

Diktat je česta, klasična forma i najpouzdanija metoda za uvežbavanje pisanja, a da bi bila zanimljivija može se izvoditi i puštanjem isečenih, izabranih delova iz filmova ili "skidanjem" tekstova iz pesama koje predavač pušta s kasete ili CD-a, deo po deo, vraćajući nekoliko puta stihove unazad.

Klasično, rutinsko diktiranje treba ponavljati s vremena na vreme na času, ali nema potrebe da lektor svaki put sam ispravlja diktate. Ako nije za ocenu, ili deo testa, studenti mogu sami to da rade tako što će izdiktirani tekst biti iz udžbenika, a posle je dovoljno da se zamene za sveske i jedan drugom ispravljaju greške.

21. Igra s rečnikom

Ovo je zgodna igra koja služi za usvajanje novih i utvrđivanje korišćenja već poznatih reči. Lektor drži u ruci neki rečnik koji s leve strane ima odrednice na srpskom. Bez obzira na nivo znanja grupe s kojom se radi, ipak je najbolje za ovu se igru služiti nekim džepnim rečnikom s nevelikim brojem natuknica. Student nasumice kaže neki broj, lektor okreće broj strane pod tim brojem, a student dalje bira koji će stubac i koju reč po redu u tom stupcu takođe nasumice. Dužan je zatim da kaže značenje te reči, da proba da je definiše i da je upotrebi u rečenici koju sam smisli. Lektor može dalje nadograđivati ovu igru u zavisnosti od zainteresovanosti i znanja studenata. Može, na primer, da kaže: "Upotrebi tu imenicu u genitivu množine". Ukoliko ne zna, javlja se student koji zna.

U ovoj igri ne treba se suviše strogo držati pravila. Reči dosta često nisu u skladu s nivoom znanja grupe³, pa onda lektoru ostaje da bira najbližu odgovarajuću. Igra se može igrati i po grupama i na poene.

22. Vežbe s horoskopom

Varijacije korišćenja horoskopa u nastavi su brojne. Evo nekoliko mogućih.

Najjednostavnija varijanta koja se često može koristiti kao jezička vežba je da studenti samo prevedu neki horoskop sa svog maternjeg jezika na srpski i da lektor posle ispravlja greške naglašavajući koje su jezičke konstrukcije u srpskom za horoskop uobičajene. Isto tako, na času studenti mogu u krug čitati svoj horoskop za tu nedelju ili dan (v. literaturu), ali najpoželjnija i najkorisnija varijanta je da se nabavi neka knjiga sa opširnijim opisom zodijačkih znakova i da studenti onda čitajući karakteristike svog znaka komentarišu koliko su opisi u odnosu na njih tačni a koliko ne.

23. TV Dnevnik

Radi se o još jednoj klasičnoj i oprobanoj igri, odnosno radu po scenariju. Idealno ju je izvoditi s povećom grupom učenika (od 10 do 20), a najzgodnije ju je iskoristiti ne na času nego prilikom nekog zajedničkog izleta, ekskurzije ili u nekoj sličnoj situaciji.

Studentima se podele uobičajene uloge iz Dnevnika onih koji se pojavljuju pred kamerama.

³ Mogu se koristiti i minimalni vokabulari kao što je rečnik na kraju udžbenika Boža Ćorića ili Lista jezičkog minimuma Danka Šipke iz "Programa nastave srpskohrvatskog jezika" i koja se može pokupiti i sa interneta na stranici <http://main.amu.edu.pl/~sipkadan/pp/shpo5000.txt>

Dakle, dva ili više voditelja, izveštači sa terena, iz zemlje i iz sveta, autori priloga iz kulture i nauke; crna hronika, regionalne vesti, vremenska prognoza, sport....

Najbolje da se polaznicima ostavi mogućnost da se sami dogovore oko podele uloga, po afinitetima, kako se kome šta dopada i kome koja uloga više odgovara.

24. Nastavi rečenicu

Za ovu igru od materijala nije potrebno ništa i može se igrati u svakoj prilici. Ipak, zahteva viši nivo poznavanja jezika pa je nema puno smisla igrati s početnicima.

Igra počinje tako što lektor kaže neku reč, najbolje neku imenicu za početak, a svaki sledeći student nastavlja rečenicu dodajući neku svoju reč, s tim da pre toga mora da ponovi započetu rečenicu. Ovo je lako na samom početku, ali počinje da se komplikuje gomilanjem reči. Student koji ne može da se seti cele započete rečenice ispada iz igre. Rečenica će vremenom postajati sve besmislenija ali to ništa ne smeta. Na lektoru je samo da upozorava na njenu gramatičku ispravnost. Pobjednik je onaj student koji ostane poslednji u igri i ponovi celu rečenicu. Najbolje da se lektor isključi iz igre posle prvog kruga i da zapisuje rečenicu u svesku da ne bi došlo do zabune i da na kraju rečenicu, koja najčešće ostaje nedovršena, zapiše na tabli.

25. Obezglavljene rečenice

Ova igra je ujedno zgodna i leksička i gramatička vežba. Najbolje ju je igrati u grupama od dvoje ili troje učenika. Ekipama se zadaju rečenice kao u primeru i ostavi im se vremena da ih popune (zavisno od broja rečenica, nivoa znanja studenata, po proceni lektora, ali svakako ne više od minut-dva po rečenici). Kad je taj deo igre završen, pozove se po jedan igrač iz svake ekipe i podeli im se svakom po kopija sa tačnim odgovorima. On ocenjuje druge grupe i zatim saopštava koliko je koja ekipa imala tačnih odgovora.

U ovom primeru su objedinjeni sportovi i muzički instrumenti kako bi učenici usput savladali i razliku između glagola *igrati* i *svirati* koja u mnogim jezicima ne postoji, ali primeri se mogu sastavljati i po sasvim drugačijim kriterijumima, po izboru nastavnika i njegovim procenama o interesovanjima grupe.

Popuni rečenicu kojoj nedostaje početak.

Primer:

U boksu je zabranjeno udaranje ispod pojasa.

1. _____ se igra u singlu ili u parovima, često i na travi.
2. _____ se svira uz pomoć trzalice ili prstima.
3. _____ se igra na ledu sa štapovima.
4. _____ neki kažu da je “najvažnija sporedna stvar na svetu”, a često ga prati i po stotine miliona gledalaca.
5. _____ se duva, a poznati izvođač je bio Luis Armstrong.
6. _____ se lopta prebacuje preko mreže i servira se rukom a ne reketom.
7. _____ su proizvodele porodice Stradivari i Gvarneri, a čuveni maestro bio je Paganini.

8. _____ se igra s malim rupičastim lopticama na velikim poljima.
9. _____ se svira i rukama i nogama, a poznat je po crnim i belim dirkama.
10. _____ se igra i rukama i nogama, a poznat je po lopti jajastog oblika.
11. _____ je olimpijski sport, igra se igra na tabli, za stolom, a može i bez ruku.
12. _____ igraju dvoje ili četvoro ljudi, za stolom, reketima.
13. _____ spada u žičane instrumente, drži se između nogu, a svira se prstima. Nikad gudaalom.
14. _____ je cilj postići gol, ali se ne važi ako je postignut nogom.
15. _____ se svira udaranjem palicama po pločicama koje su najčešće od drveta i nisu iste veličine.
16. _____ su svirali bardovi u starom Rimu i Grčkoj. Više nije u modi, ali se često spominje u pesmama.
17. _____ se najčešće izvodi u grčko-rimskom stilu, a primenjuje se i u svakodnevnom životu kad se ljudi tuku.
18. _____ nije najpopularniji sport u Srbiji i Crnoj Gori, ali je svakako najtrofejniji.
19. _____ se skoro ne može ni zamisliti tradicionalna rock-grupa, ali ih u poslednje vreme sve više zamenjuje ritam-mašina.
20. _____ se igra u vodi, igrači tradicionalno nose plave i bele kapice, a pobednik je onaj ko postigne više golova.

26. Životinje i njihove navike⁴

Ovu igru/vežbu najbolje je izvoditi u učionici.

Zamolite jednog po jednog studenta da izađe na tablu i napiše nasumice i bez reda imena tri ili pet životinja, zavisno od broja učenika u grupi. Može i više ako radite sa sasvim malom grupom. Pošto se svi izređaju, kažete im da izaberu životinju koja bi želeli da budu i zatim im podelite list hartije s pitanjima. Na ta pitanja treba da odgovore pismeno na času. Kad završe, svako čita odgovore naglas.

Nivo 2-4

VEŽBE: SINTAKSA I LEKSIKA

Životinje i njihovo ponašanje.

_____.

Ja sam _____.

Noću ja _____.

Bojim se _____.

Kad se krećem, ja _____.

Kad tražim partnera, ja _____.

Ne jedem _____.

_____ se boji/e mene.

Danju ja _____.

⁴ V. Rinvoluceri, Mario: "Grammar Games"; Cognitive, affective and drama activities for EFL students; Cambridge University Press 2000.

Živim (gde) _____.
Volim da se igram sa _____.
Mama me je hranila _____.
Moji mladunci obično žive (gde) _____.
Spadam u vrstu/porodicu/grupu _____.
U proseku, obično živim oko (koliko dugo) _____.

27. Crna hronika

I ovo jedna od varijanti pismenih vežbanja. Za nju je potrebno samo nekoliko nadnaslova, naslova i eventualno podnaslova koji izlaze u dnevnoj štampi (v. literaturu), a na studentima je da izmaštaju celu ostalu priču. Mogu pisati na času, pojedinačno ili u grupama, a mogu to da rade i za domaći. Na primer:

T R A G E D I J A U Č A Č K U

Mladoženja ubio kumu

Tokom svadbe Miladin Milošević (28) u pijanom stanju potegao revolver i umesto u vazduh iznenada pucao direktno u Slađanu Turović (24), nevestinu kumu, na mestu je usmrtivši s dva hica u glavu.

28. Pridevski i glagolski bingo (tombola)⁵

Spremiti za svakog studenta kartice od po deset polja u koje će upisati reči (ne smeju da ispravljaju jednom upisane reči, zbog toga su bitni "formulari").

Podeliti studentima formulare s ponuđenim rečima da sami biraju kojih deset da prepisu u tabele. Kad je ta faza gotova, čitati rečenice redom. Pobednik je onaj student koji prvi ima sve upisane prideve i vikne "Bingo!".

Posle toga može se nekoj grupi studenata dati spisak na proveru da bi se utvrdilo da student pobednik nije pogrešio, a učenici se mogu stimulisati nekim stvarnim bingo-poklonom.

Druga varijanta ove igre je da se igra obrnuto. Posle svake reči koju student ima upisanu i kad je čuje u rečenici, on je dužan da vikne "Imam", a pobednik je onaj koji poslednji popuni tabelu.

Napomena: Ovo bi bila u potpunosti igra na sreću da se oblici reči ne menjaju. Tako se studentima često dešava da propuste reč koju su odabrali. Zbog toga im treba na početku igre skrenuti pažnju da budu obazrivi i povedu računa o tome.

⁵ V. Ur, Penny: "Grammar Practice Activities", A practical guide for teachers; Cambridge Handbooks for Language Teachers, Series Editor Penny Ur; Cambridge University Press 2003.

Nivo 2-4

LEKSIKA, PRIDEVI: IGRA - PRIDEVSKI BINGO (TOMBOLA)

Izaberi deset prideva i upiši ih u kućice na tabeli. Jednom upisanu reč ne smeš da ispravljáš.

· debeo	· ružan	· vlažan
· velik	· plav	· tačan
· prazan	· nemiran	· slep
· donji	· odličan	· vreo
· čudan	· glup	· pijan
· gladan	· pametan	· slobodan
· veseo	· sladak	· dosadan
· hrabar	· kratak	· kulturnan
· mali	· živ	· kiseo
· sličan	· tužan	· vredan
· teorijski	· poznat	· spor
· smešan	· prvi	· nizak
· lep	· poslednji	· vruć
· hladan	· brz	· brojan

1. Čovek nikad nije sasvim slobodan.
2. Na Balkanu se sarma uglavnom pravi od kiselog kupusa.
3. Aleksandar je tužan pored prazne čaše.
4. Da bi supa bila dobra, mora da bude i vruća.
5. Lidija je puna energije, ali je i pored toga prilično spora.
6. Jao što sam gladan!
7. Andrej je takav. Nikad nije ni prvi ni poslednji.
8. Jelena možda i nije neka lepotica, ali je zato jako slatka.
9. Najgore je kad je neko istovremeno i dosadan i glup.
10. Ne može neko da bude i mrtav i živ istovremeno.
11. Tvoj sat je lepši od mog, ali je moj tačniji.
12. Marina misli da joj najbolje stoji kratka suknja i neka veća jakna.
13. Petar je mršav, ali ipak najdeblji u ovom društvu.
14. Dejan je bio odličan učenik, a danas radi kao taksista.
15. Nema čudnijih pantalona od ovih u izlogu.
16. Po uvek hladnoj flaši prepoznaju se uvek pijani ljudi.
17. Na donjem spratu prisutna je neka poznata ličnost.
18. Ruže uglavnom nisu ružne.
19. Otrovnna zmija je opasna i kad je mala.
20. Milan je hrabar mladić, ali nije najbolje savladao teorijski deo.
21. U zoološkom vrtu žive brojne životinjske vrste.
22. Skoro sam se opekla kad sam ušla u kadu; toliko je voda bila vrela.
23. Ova bluza nije zelena nego plava.
24. Danas je Vlada poznati košarkaš, a bio je uvek najniži u razredu.
25. Ne preteruj, nisu moje pantalone mokre nego samo malo vlažne.
26. Pomešao si, nisu oni gluvi nego slepi.
27. Sve što je retko vredno je.
28. Možda su oni pametni, ali nisu nimalo kulturni.
29. Uozbilji se malo, mnogo si smešan.
30. Sličan se sličnom raduje.
31. Nije dobro kad je budilnik brži od ostalih satova.
32. Kad je vesela, Bojana je najnemirnija.

Nivo 2-4

LEKSIKA, GLAGOLI: GLAGOLSKI BINGO

Izaberi deset glagola i upiši ih u kućice na tabeli. Jednom upisanu reč ne smeš da ispravljáš.

· poći	· provoditi	· svirati
· kupovati	· bojati se	· pogledati
· stanovati	· uplašiti se	· ući
· pasti	· pristati	· leteti
· znati	· otpratiti	· želeći
· raditi	· jesti	· smeti
· praviti	· postaviti	· skakati
· koštati	· izaći	· voditi
· doći	· hodati	· pobegnuti
· govoriti	· šetati se	· trčati
· razumeti	· smejati se	· sestiti
· stići	· goreći	· ukrasti
· piti	· spavati	· stojati
· vezati	· pevati	· plakati

- 1) Nisam ni primetila da su mi ukrali torbu.
- 2) Trčali smo ceo dan, ali smo zato stigli na vreme.
- 3) Zoran se veoma uplašio kad je prvi put otišao u školu.
- 4) Lidija i Raša odmah su znali šta žele.
- 5) Živana je pristala da otprati Dragana na posao.
- 6) Uopšte ga se ne bojim ali odmah pobegnem kad ga vidim.
- 7) Veran je nekad radio na drugom radiju.
- 8) Tanja ponekad ceo dan provodi ispred televizora.
- 9) Vanja voli da jede krompir a ne lubenice.
- 10) Nemanja vodi neke emisije na televiziji ali i dalje ponekad peva.
- 11) Razumeće vas ako budete govorili sporije.
- 12) Ako komšijska kuća gori pazi na svoju.
- 13) Pogledaj još jednom, to te ništa ne košta.
- 14) Na onoga ko stoji sa strane drvo neće pasti.
- 15) Mrtva baba na federe skače.
- 16) Oliver se smeje a plakao bi.
- 17) Lakše je na noge postaviti pijanca nego propalicu.
- 18) Kad siromaštvo uđe na vrata, ljubav izađe kroz prozor.
- 19) Pustite me da spavam!
- 20) I Goranu se ponekad ne svira klavir.
- 21) Voja više voli da pije sam.
- 22) Vera mi je upravo javila da ide da se šeta.
- 23) Podimo u mala mesta naše domovine.
- 24) Ko hoda ne leti.
- 25) Mnogo si se umorila, sedi malo, odmori se.
- 26) Marina nije došla jer je otišla na neku žurku.
- 27) Ako hoćeš da prestanem da kupujem, moraćeš da me vežeš.
- 28) Žao mi je ali Popovička više ne stanuje ovde.
- 29) Šta praviš za večeru?
- 30) Ne smem ovakav ni da se pojavim na ispitu.

29. Kako gledam na tebe⁶

Ova igra odvija se u dve faze. Svaki student najpre dobije unapred pripremljen papir s rečenicama koje treba da dopuni. U drugoj fazi đaci se podele na grupe od po dvoje ili troje. Student B i/ili C treba da pogodi/e odgovore koje je dopisao student A na svoj list. Na primer: "Prvo što uradiš kad ustaneš je da opereš zube". Oni tako pogađaju dokle god ne daju tačan odgovor. Student A im može pomagati odgovorima tipa: "Ne, ali blizu si", "Ne, ni približno" i sl.

⁶ Isto.

Nivo 2-6

Prva stvar koju uradim kad ustanem je da

Pre nego što dođu gosti ja

Najviše se bojim

Kad me nešto uplaši ja

Kad god nešto zaboravim ja

U trenutku kad čujem da telefon zvoni ja

Kad se puno najedem najčešće

Kad se uveče vratim kući ja prvo

Poslednja stvar koju uradim pre nego što odem da spavam je da

Posle kupanja/tuširanja ja obično

Kad shvatim da je neko ljut na mene

Kad previše popijem obično

30. Izbaci uljeza

Nivo 1-8

Sa spiska od po četiri pojma zaokruži jedan koji po nekoj logici ne pripada ostalima. Kriterijumi mogu biti sasvim različiti i raznovrsni.

1.
a. slon
b. nilski konj
c. konj
d. lav	10.
a. fotelja
b. krevet
c. trosed
d. stolica	18.
a. kuća
b. most
c. zgrada
d. soliter
2.
a. šporet
b. kada
c. tuš
d. umivaonik (lavabo)	11.
a. pesnica
b. koleno
c. šaka
d. prst	19.
a. majmun
b. koza
c. krokodil
d. konj
3.
a. usta
b. nos
c. uvo
d. prst	12.
a. tenis
b. odbojka
c. rukomet
d. ping-pong	20.
a. avion
b. automobil
c. kamion
d. autobus
4.
a. čelo
b. ruka
c. noga
d. šaka	13.
a. paradajz
b. krompir
c. orah
d. krastavac	21.
a. kuvar
b. stolar
c. barmen
d. stric
5.
a. kokoška
b. prase
c. guska
d. ćurka	14.
a. krompir
b. šargarepa
c. kupus
d. celer	22.
a. majka
b. bajka
c. ujka
d. tetka
6.
a. tele
b. ovca
c. koza
d. krava	15.
a. upravo
b. odmah
c. ljut
d. nikad	23.
a. kašika
b. patika
c. viljuška
d. nož
7.
a. divlja patka
b. roda
c. lasta
d. golub	16.
a. paradajz
b. kruška
c. jabuka
d. trešnja	24.
a. patika
b. cipela
c. rukavica
d. čizma
8.
a. magarac
b. jelen
c. konj
d. vo	17.
a. orman
b. krevet
c. roman
d. sto	25.
a. tepih
b. sto
c. grejalica
d. vrt
9.
a. skakavac
b. bubamara
c. krastavac
d. pauk		

26.
a. bicikl
b. motocikl
c. kamion
d. trotinet

27.
a. motocikl
b. bicikl
c. kombi
d. autobus

28.
a. limun
b. grejpfrut
c. ananas
d. pomorandža

29.
a. gitarista
b. trubač
c. pevač
d. violinista

30.
a. viljuška
b. makaze
c. klešta
d. čekić

31.
a. glava
b. leđa
c. fasada
d. koža

32.
a. lepak
b. majica
c. pantalone
d. gaće

33.
a. petica
b. šestar
c. osmica
d. devetka

34.
a. pivo
b. sok
c. vino
d. rakija

35.
a. čaša
b. šolja
c. tanjir
d. flaša

36.
a. pivo
b. sok
c. vino
d. čorba

37.
a. pivo
b. krompir
c. vino
d. čorba

38.
a. lešnik
b. orah
c. kesten
d. lubenica

39.
a. nastavnik
b. učenik
c. predavač
d. učitelj

40.
a. za veš (za rublje)
b. za sudove
c. za spavanje
d. za šivenje

41.
a. kukuruz
b. krompir
c. paprika
d. paradajz

42.
a. šećer
b. istok
c. jug
d. zapad

44.
a. ajkula
b. pastrmka
c. delfin
d. losos

45.
a. slikarstvo
b. književnost
c. voćarstvo
d. film

46.
a. suknja
b. haljina
c. tepih
d. pantalone

47.
a. doručak
b. ručak
c. užina
d. sarme

48.
a. lokomotiva
b. traktor
c. kupe
d. vagon

49.
a. more
b. reka
c. dolina
d. srebro

50.
a. more
b. reka
c. dolina
d. jezero

51.
a. more
b. reka
c. okean
d. jezero

52.
a. puška
b. klešta
c. top
d. revolver

53.
a. demokrata
b. diktator
c. liberal
d. komunista

54.
a. violinista
b. flautista
c. socijalista
d. klavirista

55.
a. violinista
b. flautista
c. socijalista
d. glista

56.
a. violinista
b. flautista
c. saksofonista
d. trubač

57.
a. frizer
b. rudar
c. mesar
d. vepar

58.
a. frizer
b. rudar
c. maser
d. kozmetičar

59.
a. krilce
b. kifla
c. batak
d. but

60.
a. krilce
b. kifla
c. batak
d. papir

61.
a. krug
b. kvadrat
c. kugla
d. trougao

62.
a. seljak
b. batak
c. ujak
d. šurak

63.
a. grejalica
b. frižider
c. radijator
d. peč

64.
a. grejalica
b. frižider
c. radijator
d. narator

65.
a. pomfrit
b. čips
c. pire
d. pilav

66.
a. gluv
b. slab
c. slep
d. nem

67.
a. cvet
b. dete
c. riba
d. bluza

68.
a. kofer
b. ranac
c. sako
d. torba

69.
a. mrav
b. pauk
c. bubamara
d. bubašvaba

70.
a. Borivoje
b. Marija
c. Andrija
d. Milija

71.
a. koplje
b. kugla
c. keglja
d. kladivo

72.
a. brod
b. jahta
c. pramac
d. čamac

73.
a. lonac
b. šerpa
c. tiganj
d. tanjir

74.
a. ris
b. panter
c. hijena
d. lav
75.
a. fiksni
b. pokretni
c. mobilni
d. bežični
76.
a. film
b. predstava
c. televizija
d. radio
77.
a. motika
b. grabulje
c. lopata
d. čekić
78.
a. kukuruz
b. duvan
c. krompir
d. paradajz
79.
a. prsten
b. ogrlica
c. rukavica
d. narukvica
80.
a. telefon
b. megafon
c. gramofon
d. mikrofon
81.
a. Miroslav Krleža
b. Slobodan Šijan
c. Emir Kusturica
d. Srđan Dragojević

82.
a. detinjstvo
b. starost
c. muževnost
d. pubertet

83.
a. zec
b. vepar
c. kunić
d. vuk

84.
a. put
b. staza
c. linija
d. drum

85.
a. Ljubljana
b. Skoplje
c. Priština
d. Sarajevo

86.
a. kosilica
b. pešadija
c. artiljerija
d. mornarica

87.
a. pozorište
b. kazalište
c. bioskop
d. teatar

88.
a. narod
b. građanstvo
c. tolerancija
d. pleme

89.
a. hrast
b. breza
c. kaktus
d. vrba

90.
a. olovo
b. gvožđe
c. teret
d. bakar

91.
a. čin
b. scena
c. poglavlje
d. kostim

92.
a. kontrabas
b. bas
c. alt
d. tenor

93.
a. Stevan Sremac
b. Vuk Karadžić
c. Danilo Kiš
d. Milorad Pavić

94.
a. pljeskavica
b. paprikaš
c. krastavac
d. gulaš

95.
a. kutlača
b. lozovača
c. stomaklija
d. šljivovica

96.
a. kafić
b. restoran
c. kafopija
d. kafana

97.
a. mat
b. šah
c. top
d. pat

98.
a. kuna
b. tolar
c. dabar
d. dinar

99.
a. led
b. voda
c. para
d. vetar

100.
a. volan
b. menjač
c. migavac
d. jedro

101.
a. Niš
b. Novi Sad
c. Kragujevac
d. Mostar

102.
a. bliži
b. dalji
c. teži
d. sveži

103.
a. boravište
b. dvorište
c. stanovište
d. lovište

104.
a. ljubičica
b. visibaba
c. borovnica
d. bela rada

105.
a. brati
b. seći
c. bradati
d. moliti

106.
a. kišan
b. pametan
c. iskusan
d. sebičan

107.
a. miš
b. monitor
c. kasetofon
d. tastatura

108.
a. šargarepa
b. krompir
c. kupus
d. karfiol

109.
a. sejati
b. kositi
c. saditi
d. kucati

110.
a. stariji
b. nečiji
c. sporiji
d. masniji

111.
a. bezobrazluk
b. praziluk
c. kukavičluk
d. nestašluk

112.
a. luk
b. strela
c. metak
d. granata

113.
a. med
b. sir
c. mek
d. lav

114.
a. kulturna
b. klasična
c. starogradska
d. narodna

115.
a. pržiti
b. peći
c. seckati
d. dinstati

116.
a. uzeti
b. videti
c. uspeti
d. iseći

117.
a. debeli
b. mršav
c. glup
d. miran

118.
a. Danica
b. Milica
c. Večernjača
d. Severnjača

119.
a. znati
b. videti
c. gledati
d. smatrati

120.
a. pesak
b. list
c. beton
d. brašno

31. Zagonetna priča

Još jedna klasična društvena igra lako upotrebljiva za nastavu jezika. Moguće je mnogo verzija. Za početak predložimo onu u kojoj se odgovara sa DA i NE (često se nameće i odgovor NIJE VAŽNO tj. NE ZNA SE). Tako studenti više pričaju, a uvek je bolje izabrati takvu varijantu. Kao i kod ostalih igara, ne treba studente previše prekidati kad greše jer pažnja treba da im bude usredsređena na igru, a jezik nesvesno usavršavaju iz potrebe da se što preciznije izraze. Treba naći neku razumnu meru i ispravljati ih samo oko onih elementarnijih grešaka, naročito zato što je ova igra dovoljno rasprostranjena i zanimljiva da se može igrati i s učenicima na nekom početnom ili osrednjem stepenu znanja.

Studentima se postavi situacija, a oni treba da pogode kako je do te situacije došlo. Kad rekonstruišu celu priču uz pomoć odgovora koje su dobili, treba da je prepričaju. Odnosno, prepričava je onaj koji je došao do krajnjeg zaključka kako je došlo do situacije koja je postavljena na početku. U idealnoj varijanti, najbolje je da neki student koji već zna za ovu igru i neku zagonetnu priču već zna da je on vodi sa ostalim studentima. No, i ovako je mogu igrati đaci i bez nastavnika tako što se neki bolji student unapred upozna sa situacijom i pričom i onda vodi igru dok mu ostali postavljaju pitanja.

Treba napomenuti da ova igra, kao i sve njoj slične, ne može da se igra uvek i teško ju je planirati unapred. Naime, nemoguće je predvideti kako će grupa s kojom predavač radi biti raspoložena tog dana i da li je uopšte raspoložena za igre tog tipa. Zbog toga je bolje ovu igru imati uvek spremnu za slučaj da lektor proceni da je pravi momenat za nju, ili, ako je već ima u planu, da ima u rezervi neku drugačiju aktivnost na času. Evo mogućih primera.

Primeri:

Situacija 1.

U potpuno izgoreloj šumi pronađen je mrtav ronilac u punoj ronilačkoj opremi. Kako je do toga došlo?

Rešenje:

Šuma se nalazila u blizini mora. Kad je izbio šumski požar, angažovani su i oni avioni koji funkcionišu tako što u svoje rezervoare, spuštajući se do mora, prigrabe veću količinu morske vode i onda njome polivaju šumu koja gori ("kanaderi"). Desilo se da je jedan avion, skupljajući tako vodu, pokupio i tog ronioca i izbacio ga zajedno s vodom u pokušaju da ugasi požar.

Situacija 2.

Pored pruge pronađen je mrtav čovek. Jedan seljak je video da je izbačen kroz prozor i slučaj je odmah prijavio policiji. Ubica nije pronađen, ali je autopsijom utvrđeno da je smrt usledila mnogo pre nego što je mrtvac izbačen iz voza. Kako se to desilo?

Rešenje:

Mrtvac je umro prirodnom smrću ranije. No, imao je želju da bude sahranjen u drugom gradu, a pošto je prevoz mrtvaca skup, njegovi sinovi nisu imali novca za prevoz i rešili su da ga povezu vozom kao običnog putnika, postavivši ga u kupe kao da spava. Tokom putovanja izašli su do bifea i tamo se predugo zadržali. Za to vreme, u kupe je ušao neki čovek, stavio svoj težak kofer iznad mrtvaca, ali kad je voz naglo zakočio, ovome je kofer pao na glavu. Pošto je uvideo da je čovek mrtav, mislio je da ga je njegov kofer ubio pa je, da bi se oslobodio krivice, izbacio čoveka kroz prozor.

Situacija 3.

U pustinji je pronađen mrtav potpuno go čovek sa slomljenom šibicom u ruci. Kako se to desilo?

Rešenje:

On je s prijateljima leteo iznad pustinje balonom. U jednom momentu, došlo je do nekakvog kvara i oni su počeli da gube na visini i zbog toga da izbacuju sve što su imali sa sobom i na sebi da bi bili lakši. Kad su ostali i bez odeće, shvatili su da ih može spasiti jedino to da neko iskoči napolje. Odlučili su da o tome odluči žreb, odnosno izvlačenje šibice. Ovaj koji je izvukao kraću, odnosno slomljenu šibicu, morao je da iskoči.

32. Uputstva

Ovo vežbanje korisno je za vežbe imperativa, ali i usvajanje konstrukcije rečenica tipičnih za fraze koje se koriste u raznim vrstama uputstava. Vežbanje može biti zabavno, naročito ako se studentima da u zadatak da sastave uputstvo za korišćenje nekog uređaja koji inače svakodnevno koriste, kao u navedenom primeru za telefon. Najbolje je da svi studenti izaberu različite uređaje. Tu su primeri, ali studenti mogu po svojoj volji izabrati neku spravu koju retko ko ume da koristi, kao na primer električnu kosilicu, motokultivator, miksetu za tonski studio i sl.

Jedna od varijacija ove igre/vežbanja je da studenti opišu kako se nešto radi ili pravi, na primer kako se pere veš na ruke, kako se pere suđe, kako se, po njihovom mišljenju, najbolje i najefikasnije uči...

Kao u primeru, daj uputstvo.*

(*uputstvo se može davati u obliku imperativa ili infinitiva)

Primer:

Uputstvo za korišćenje telefona

Priključite telefon na mrežu uz pomoć priloženog kabla. Podignite slušalicu i proverite da li čujete signal tu-tu. Ako je to u redu, izaberite željeni broj telefona pritiskanjem dugmića na tastaturi. Posle obavljenog razgovora spustite slušalicu na svoje mesto.

Kad čujete da telefon zvoní, to znači da vas neko zove. Podignite slušalicu i kažite *Halo!* Posle obavljenog razgovora spustite slušalicu na mesto.

Uputstvo za korišćenje telefaksa.

Uputstvo za upotrebu fena.

Uputstvo za upotrebu lifta.

Uputstvo za upotrebu miša za kompjuter.

Uputstvo za korišćenje tastature.

Uputstvo za šporet.

Uputstvo za frižider.

Uputstvo za mašinu za veš.

Uputstvo za mašinu za šivenje.

Uputstvo za fotoaparatus.

Uputstvo za mašinu za fotokopiranje.

Uputstvo za mikser.

Uputstvo za aparat za brijanje.

Uputstvo za depilator.

Uputstvo za televizor.

Uputstvo za video-rikorder.

Uputstvo za video-kameru.

Uputstvo za termometar.

Uputstvo za aparat za masažu tela.

Uputstvo za mobilni telefon.

Uputstvo za fritezu.

Uputstvo za klima-uređaj.

Uputstvo za grejalicu na struju.

Uputstvo za radio-kasetofon.

Uputstvo za televizor.

Uputstvo za peglu.

Uputstvo za električnu četkicu za zube.

Uputstvo za električni kuhinjski nož.

Uputstvo za kućni solarijum.

33. Proces rada

Ovo vežbanje liči na ovo gornje. Studentima se kao u navedenom primeru dâ u zadatak da opišu proces rada neke mašine ili pravljenja nečeg. Za ovo vežbanje je potrebno određeno predznanje i često zbog komplikovane terminologije najbolje da ga studenti rade pismeno na času uz stalno konsultovanje s lektorom, i to grupe na višem nivou znanja. često će se desiti da je neki student iz hobija ili nekog drugog razloga upoznat s procesom rada neke neuobičajene sprave. Neka proba da objasni ostalima kako ta sprava funkcioniše (recimo kino-projektor).

Nivo 6-8

Kao u primeru, opiši proces rada navedenih uređaja. Izaberi neki primer sa spiska ili predloži neki kojeg nema.

Po kom principu radi gramofon?

Gramofon je uređaj za reprodukciju muzike. Radi tako što zapisani zvuk sa okruglih ploča na vinilu čita uz pomoć igle i reprodukuje ga uz pomoć pojačala i zvučnika. Gramofoni praktično više nisu u upotrebi zbog pojave CD plejera, ali se koriste kao neka vrsta instrumenta za *skrečovanje* u rep-muzici.

- Po kom principu rade zvučnici?
- Po kom principu radi mašina za veš?
- Po kom principu radi radijator?
- Po kom principu radi kosilica za travu?
- Po kom principu radi električni brijlač?
- Po kom principu radi električna sijalica?
- Opiši kako se koristi pegla.
- Kako se pravi ram za sliku?
- Kako se koristi testera/električna pila?
- Kako se koriste igla i konac?
- Kako se koriste luk i strela?
- Kako se reže i namešta prozorsko staklo?
- Po kom principu radi kišobran?
- Kako se koristi bušilica za beton?
- Po kom principu radi vokmen?
- Opiši proces pravljenja čokolade u fabrici.
- Opiši proces proizvodnje vina.
- Kako se dobija brašno?
- Kako se pravi sir?
- Kako se priprema roštilj?
- Kako se prave cigarete?
- Po kom principu radi mehanički sat?
- Po kom principu radi budilnik?
- Kako je radila parna mašina?
- Po kom principu radi motor na benzin?
- Po kom principu radi akustična gitara?

Logičan nastavak su kuhinjski recepti:

34. Kuhinjski recepti

Najbolje da studenti na času iz glave napišu kako se sprema neko jelo, makar to bila i jaja na oko ili čak i kafa ili čaj ako baš ništa drugo ne umeju da naprave. Neka to učine po šemi kako se i inače pišu recepti. Dakle, prvo spisak sastojaka, pa onda priprema i na kraju kako se i uz šta najbolje servira. Pre nego što počnu, neka najave za šta će pisati recept. Ne smeta ni da dva studenta izaberu isto jelo, naročito zato što će imati prilike da rasprave koja je varijanta bolja. Ovo vežbanje može se u potpunosti izvoditi na jednom dvočasu tako što će na prvom da pišu a na drugom da čitaju recepte, ali im se može dati i da napišu recept za domaći zadatak, čime im se omogućava da prosto prevedu neki recept iz nekog kuvara sa svog maternjeg jezika na srpski. Kuhinjski recepti su takođe pogodni i za završne testove. Jednostavno se studentu dâ u zadatak da napiše kako se sprema neko jelo. Koliko student zna, vidljivo je već na osnovu toga koje će jelo da odabere, tako da ovu aktivnost nije loše upražnjavati i na testovima za ocenu.

35. Štamparske greške

Jedno od klasičnih vežbanja koje se može primenjivati na puno načina. Ovde su navedeni primeri slovnih grešaka po pravilu zamene jednog slova, ali mogu se sastaviti i primeri koji će sadržati česte gramatičke ili sintaksičke greške (v. str. 74). Ovakve ili slične primere studenti mogu dobiti da rade na času neko vreme pa ih onda jednog po jednog prozivati da redom govore svoja rešenja. Ako neko ne zna, lektor pita celu grupu ima li neko rešenje. Za niže nivoe mogu se bez reda odšampati reči sa ispravljenom greškom, a na studentima je da ih odaberu i stave odgovarajuću reč u odgovarajuću rečenicu na odgovarajuće mesto.

Nivo 6-9

Svaki primer sadrži po jednu slovnu grešku. Nađi je i ispravi.

Ko je lud ne budi mu drum.
Ko je lud ne budi mu drug.

1. Vatra i soda su dobre sluge, a zli gospodari.
2. Svakog mosta tri dana dosta.
3. Više volim s mudrim plakati, nego s ludim zevati.
4. Vrana vrani oči ne sadi.
5. Na kukama se poznaju junaci.
6. Videla baba kako konja potkivaju pa i ona digla nogu.
7. Zabranjeno braniti životinje!
8. Robu kupljenu na drugom testu obavezno prijavite na kasi.
9. Zatvoreno zbog godišnjeg odbora.
10. Naša predstavница je u Honoluluu postala miš sveta.
11. Traži se atraktivna devojkа za rat u butiku.
12. Pešaci, pređite na drugu stranu ubice.

13. Opasno je naslanjati se na brata.
14. Deca su ukras cveta.
15. U centru kavane predsednik Kastro obratio se okupljenom narodu.
16. Najzad je objavljen zvanični šit meseca.
17. Kad je saznao da mu je iznenada povećana norma, gospodin Zonić nije mogao da se oporavi od soka.
18. Neki mangupi su išli po kraju i prali veš koji se sušio napolju na štriku.
19. Neodgovorni građani su opet zapalili sveće u kontejneru.
20. Inspektor Petrović je rešio da na ceo slučaj stavi mačku.
21. Radari su najavili veće prihode pšenice ove godine.
22. Planina je najvredniji metal na svetu.
23. Učiteljica nas je učila da posle korišćenja kreme treba prati ruke.
24. Za ovu svečanu priliku majstor kuhinje smuvao je svakom po jednu prvoklasnu ribu.
25. Novak nije stigao na vreme pa smo morali da ga pozajmimo od prijatelja.
26. Ne znam kako je sad, ali jednom smo u tom restoranu seli sasvim pristojno.
27. Vrlo uspešan dribling, ali je Savićević na kraju vrlo trajavo šutirao lepom nogom.
28. Kao studenti živeli smo strašno skromno i neuredno. Petkom smo ručali, utorkom večerali, a kredom smo prali suđe.
29. Posle osvežavajućeg letnjeg pljuska celom dužinom neba se, na dečiju radost, prostrla velika tuga.
30. Miki je dugo tražio goveđu kocku za supu, ali ju je Pluton pronašao i zakopao u dvorištu.
31. Najbolje žene graditeljima u Požarevcu.
32. Izvinjavamo se čitaocima zbog neprijatne olovne greške.
33. I ove godine sve oči bile su uverene u naše vaterpoliste.
34. Treba reći da se Slatka Valentina dugo razbijala kao kafanska pevačica pre nego što je ispekla zanat.
35. Nismo mogli da odlučimo koji grašak za veš da kupimo.
36. To je dobar restoran, jedini je problem što za piće, umesto sosa od paradajza, koriste industrijski kečap.

Napomena:

Nižim nivoima mogu se dati ovi i slični primeri, ali uz ponuđena ali izmešana rešenja.

šoka, mestu, krede, krali, odmora, hit, hraniti, mukama, slovne, platina, gosta, ulice, kosku, sveta, uperene, vrata, rad, Havane, vadi, žaba, tačku, ratari, prašak, razvijala, želje, mis, sredom, voda, skuvao, jeli, smeđe, levom, duga, pevati, Novac

36. Definiši reč

Još jedna česta i dobra vežba i za niže i za malo naprednije nivoe. Nastala je verovatno iz iskustva leksikografa koji su prvi počeli da se susreću s problemom definisanja nekih naizgled sasvim uobičajenih pojmova. Nešto nižim nivoima može se dati u zadatak da definišu reči po sopstvenom izboru, a za one naprednije sastaviti spisak i dati im da probaju da za njih daju definicije na srpskom.

Odgovori na postavljena pitanja:

Primer:

Šta znači biti bogat?

Mogući odgovori:

- Bogat čovek je onaj koji ima puno para.
- Bogat je suprotno od siromašan.
- Bogat je onaj koji puno zna.
- Bogat je čovek koji ne zna šta će s parama pa onda često gubi pravi osećaj za vrednost.

1. Šta je to stolica?
2. Šta je to automobil?
3. Šta je staklo?
4. Šta je trava?
5. Šta je to cvet?
6. Šta je to šuma?
7. Šta je to utorak?
8. Šta je vazduh?
9. Šta je to kada?
10. Šta je olovka?
11. Šta je slon?
12. Šta je to ruka?
13. Šta su to leđa?
14. Šta je to srce?
15. Šta je mozak?
16. Šta je to ptica?
17. Šta su to vrata?
18. Šta je to prozor?
19. Šta je to čaj?
20. Šta je to muzika?
21. Šta je to umetnost?
22. Šta je to mačka?
23. Šta je to pas?
24. Šta je konj?
25. Šta je krava?
26. Šta je prase?
27. Šta je to grad?
28. Šta je to pirinač?
29. Šta je to hleb?
30. Šta su to banane?
31. Šta je to tišina?
32. Šta je to telefon?
33. Šta je to račun?
34. Šta je to vreme?
35. Šta je to dim?
36. Šta je to jutro?
37. Šta je to ljubav?
38. Šta je zadatak?
39. Šta je to poklon?
40. Šta je to noga?
41. Šta je to vic?
42. Šta je to roman?
43. Šta je to bioskop?
44. Šta je to pozorište?
45. Šta je to film?
46. Šta je to pijaca?
47. Šta je to istina?
48. Šta je to primer?
49. Šta je to stvar?
50. Šta znači biti pametan?
51. Šta znači biti blizu?
52. Šta znači biti pristojan?
53. Šta znači putovati?
54. Šta znači doputovati?
55. Šta znači biti dobar?
56. Šta znači biti loš?
57. Šta znači biti glup?
58. Šta znači uživati?
59. Šta znači leteti?
60. Šta znači pevati?
61. Šta znači svirati?
62. Šta znači plesati?
63. Šta znači igrati se?
64. Šta znači jesti?
65. Šta znači piti?
66. Šta znači prati?
67. Šta znači biti brz?
68. Šta znači biti lep?
69. Šta znači posle?
70. Šta znači odmah?
71. Šta znači svakodnevno?
72. Šta znači prednji?
73. Šta znači biti zadovoljan?
74. Šta znači biti umoran?
75. Šta znači umreti?
76. Šta je teško?
77. Šta su to ljudi?
78. Šta znači biti prazan?
79. Šta znači tražiti?
80. Šta znači upoznati?
81. Šta znači pevati?
82. Šta je to šta?
83. Šta je to zašto?
84. Šta je to najveći?

37. Podela uloga po scenariju

Jedan od najklasičnijih vidova vođenja konverzacije, sintaksičkih vežbi i usvajanja nove leksike. Može se sprovoditi na više načina, ali je u svakom slučaju najbolje proceniti na licu mesta kako su učenici raspoloženi na času i koji im oblik najviše odgovara. Mogu im se zadati situacije pa da odmah pristupe improvizovanoj konverzaciji, može im se zadati situacija pa da sami podele uloge, može im se ostaviti vremena da se dogovore kako će razgovor izgledati ili im celu situaciju dati za domaći zadatak.*

Nivo 4-8

Primeri scenarija:

1. U restoranu, naručivanje
2. Kupovina: na pijaci, u butiku, u mesari, u pekari, u kiosku...
3. U second-hand shopu ili prodavnici svega i svačega. Radnja s poklonima ili slično.
4. Kod lekara. Pacijent dolazi kod lekara opšte prakse.
5. Dogovor oko toga koji će se film ili bioskopska predstava gledati. Uopšte - kuda izaći.
6. Razgovor posle filma, predstave, koncerta ili slično.
7. U turističkoj agenciji. Podela uloga. Dogovor oko nekog putovanja.
8. Pošta. Slanje paketa u inostranstvo. Slanje telegrama ili preporučene pošiljke.
9. Banka. Otvaranje računa, uplata novca.
10. Preslušavanje grupe izgreznika u policijskoj stanici.
11. Legitimisanje na ulici ili na granici.
12. Carina. Carinik i putnici. Prijavljivanje robe. Pokušaj da se nešto prošvercuje.
13. U TV ili radio studiju - podela uloga. Voditelj i ličnosti iz javnog života.
14. Sučeljavanje političkih kandidata pred izbore. Podela uloga u studiju ili na tribini.
15. Ispit iz nekog predmeta, po izboru. Profesor i učenik.
16. Internet. Rasprava o internetu.
17. Kod automehaničara.
18. Na utakmici ili posle nje. Rasprava o dobroj/lošoj igri reprezentacije ili svađa navijača sučeljenih klubova.
19. Kod frizera.
20. Kod psihijatra. Sesija po izboru.
21. Suđenje zbog nekog prekršaja. Po izboru studenata. Podela uloga: sudija, optuženi, tužilac, advokat...
22. Razgovor u kafiću o štetnosti alkohola ili cigareta.
23. Slučajno upoznavanje na ulici. Izbor situacije.
24. Mladić pokušava da šarmira ili zavede devojkicu koju je tek upoznao. Obrnuto.
25. Jedna prijateljica objašnjava drugoj kako se sprema neko jelo.
26. U apoteci. Dolazi mušterija koju nešto boli, ima kijavicu ili slično. Traži savete.
27. U prodavnici, butiku, samoposluzi, piljarnici, mesari, pekari... Kupac dolazi da reklamira proizvod koji je tu kupio.
28. U video-klubu. Radnik i mušterija koja ne zna tačno šta hoće. Ili po dogovoru.
29. Redakcija nekih novina (najbolje da studenti biraju vrstu novina). Na sastanku. Podela uloga.
30. Rasprava o vremenu i globalnim klimatskim promenama.
31. Dogovor oko odlaska na izelet. Podela uloga i organizacija.
32. Dogovor oko kupovine/iznajmljivanja stana ili kuće.

* Još sličnih primera scenarija može se naći na internetu na stranici <http://main.amu.edu.pl/~sipkadan/pp/scenar.htm>, po ideji Danka Šipke

33. Kod gatare. Podela uloga.
34. Sektaši dolaze u kućnu posetu i pokušavaju da ubede porodicu da se učlane u njihovu sektu.
35. Rasprava žirija na izboru za mis.
36. Odlazak u lov. Rasprava lovaca ili ribolovaca posle ulova ili dogovor oko toga kako će se loviti, po izboru.
37. Prodavac koji ide po kućama. Vrata otvara neko od ukućanih, a prodavac nudi neke proizvode, npr. alat, usisivače, mikser ili neki drugi aparat za kuhinju, enciklopediju, atlas sveta, preparate za mršavljenje, visok pritisak i sl... Po izboru.
38. Prijatelji gledaju na televiziji neku (dosadnu/lošu/dobru/osrednju...) seriju ili film i naglas komentarišu.
39. U teretani, na vežbama se upoznaju dve devojke. Obe bi htele da smršaju. Savetuju jedna drugu.
40. Na skijanju. Grupa skijaša raspravlja o stazama, smeštaju u hotelu i sl.

38. Nastavi dijalog

Studentima se zadaju papiri sa započetim situacijama da sami završe dijalog. Najbolje je dati studentima da biraju situaciju koja im se najviše dopada pa da onda na času pismeno završe započeti scenario, pojedinačno ili u grupama. Mogu ga raditi i za domaći.

Nivo 2-4

1.

Milena i Igor se poznaju još iz gimnazije i bili su dobri prijatelji. Posle dve godine, sreću se prvi put na Filozofskom fakultetu.

Milena: Igore!

Igor (smeši se): Zdravo Milena.

Milena: Izvini, ali otkud ti ovde? Zar ti nisi upisao fiziku?

Igor: Jesam, ali ovde sam došao da se nađem sa svojom devojkom.

Milena: Aha, tvoja devojka studira ovde...

Igor: Ne, ona studira matematiku, ali ovde smo se dogovorili da se nađemo.

Milena: Dobro, izvini, radoznala sam, ali zašto ovde?

Igor:

Zadatak: Nastavi dijalog do Mileninog i Igorovog rastanka.

2.

Gospodin Nikolić i gospođa Stević su komšije. Sreću se na pijaci.

G. Mitrović: Dobar dan, komšinice.

G-đa Gagić: Dobar dan.

G. Mitrović: Obično ovde srećem vašeg muža.

G-đa Gagić: Ponekad promenimo uloge. Ja kupujem a on kuva.

G. Nikolić: Dobro, nego, izvinite što sam ovako radoznao. Zašto ste kupili toliko krompira?

Tu ima najmanje 5 kila!

G-đa Gagić: Hmm... I ja sam radoznala. Reći ću vam ako mi kažete zašto ste na pijacu došli u svečanom odelu i s kravatom. I šta će vam kišobran po ovako vedrom i lepom danu?

G. Mitrović:

Zadatak: Nastavi dijalog do njihovog rastanka.

3.

Sandra ima osam godina. Ona svakog dana dolazi u istu pekaru koja se nalazi u komšiluku.

Sandra: Dobar dan.

Pekar: Zdravo, Sandra. Kao i obično?

Sandra: Ne, danas samo jednu kiflu i čokoladu.

Pekar: Kiflu sa susamom ili bez njega?

Sandra: Ne, kiflu sa šećerom.

Pekar: Slušaj, Sandra. U kifle nikad ne stavljamo šećer, a, osim toga, u pekari se ne prodaju čokolade.

Sandra: Ali mama mi je tako rekla.

Pekar: Jesi li sigurna?

Sandra:

Zadatak: Nastavi dijalog do Sandrinog odlaska iz pekare.

4.

Prodavnica cipela. Ulazi Dejan, mladić od dvadesetak godina.

Prodavac: Dobar dan. Izvolite...

Dejan: Hvala, samo da pogledam čega ima.

Prodavac: Ništa posebno. Rasprodajemo robu jer se radnja zatvara. Imamo samo ova dva modela patika.

Dejan: Kako samo dva modela? Pa pune su vam police.

Prodavac: Jesu, ali od ostalih imamo samo jako male brojeve.

Dejan: Kako male? Pa ovi na policama su veliki...

Prodavac:

Zadatak: Nastavi dijalog do Dejanovog izlaska iz prodavnice.

5.

Prodavnica nameštaja. Sanja i Zdravko, mladi bračni par, došli su da kupe krevet.

Sanja: Ovaj je lep, ali čini mi se da je prevelik.

Zdravko: Prevelik? Pa i mi smo veliki.

Sanja: Da, ali soba nam je mala.

Zdravko: Da li je za krevet važnija veličina sobe ili to koliko smo mi veliki?

Sanja: I jedno i drugo.

Zdravko: A izgled?

Sanja: I izgled je važan.

Zdravko:

Zadatak: Nastavi dijalog do Sanjinog i Zdravkovog dogovora oko kupovine odgovarajućeg kreveta.

6.

Pet-šop (prodavnica za kućne ljubimce). Ulazi gospodin Đorđević, stari mušterija.

Prodavačica: Dobar dan, gospodine Đorđeviću. Kako je Kuki?

G. Đorđević: Kuki je odlično, ali sad nisam došao zbog njega nego zbog svog prijatelja.

Prodavačica: Da...? Izvolite.

G. Đorđević: Znete li da li neko poklanja mačiće?

Prodavačica: Naravno, toga uvek ima. Kakvu bi mačku Vaš prijatelj želeo? Rasnu? Neku slatku običnu?

G. Đorđević: Da budem iskren, to nije toliko važno. Njemu mačka treba zbog miševa. U kući su mu se pojavili miševi, odnosno, tačnije, pacovi. Ogromni pacovi!

Prodavačica:

Zadatak: Nastavi dijalog do završetka dogovora g. Đorđevića i prodavačice.

7. Prodavnica tehničke robe. Ulazi kupac.

Prodavac: Dobar dan. Izvolite.

Kupac (besan je): Dobar dan. Pre dva dana sam ovde kupio šporet i već ne radi.

Prodavac: Šta mu fali?

Kupac: Šta mu fali?! Ništa ne radi, eto šta mu fali.

Prodavac: Jeste li poneli garantni list i račun?

Kupac: Naravno da sam poneo. I nemojte me, molim vas, pitati da li sam šporet uključio u struju.

Prodavac:

Zadatak: Nastavi dijalog.

(takođe v. str. 136/50)

39. Sinopsis ili priča

Još jedan od klasičnih oblika pismenih vežbi s kreativnom motivacijom. Ovde su dati primeri sinopsisa koji studenti treba da nastave ili da na osnovu nje napišu drugu priču, kratku dramu, scenario ili šta im se više sviđa.

Varijante ovog vežbanja su brojne. Studentima se može dati neka nezavršena priča (v. literaturu) da je oni završe, bilo da se radi o vrhunskoj književnosti bilo da se radi o nekoj istinitoj priči, putopisu ili čak članku iz novina.

Primeri:

PISMENE VEŽBE.

Nastavi i završi sinopsis ili sastavi priču ili dramu na osnovu zadate situacije.

1. Plaža

Na plaži se odmaraju i sunčaju dva starija bračna para. Igraju karte. Dolazi grupa tinejdžera. Puštaju glasnu muziku, počinju da se vrzmaju oko njih, da ih prskaju vodom. U jednom momentu, jedan od penzionera ih zamoli da se ponašaju pristojnije i da ih ostave na miru. Međutim, jedan od mladića ga samo opsuje...

2. Uskrs

Pred Uskrs sin, ćerka i majka farbaju jaja. Otac popravlja usisivač koji se pokvario. Svi su malo nervozni jer sutra na ručak dolazi puno gostiju. U kuhinji se već sprema hrana za svečani uskršnji ručak. Odjednom, u goste dolazi neočekivani gost. To je dosadni očevo poznanik kojeg zna još iz škole i koji ima običaj povremeno da svrati. Majka ga poziva da uđe i da popije kafu. Otac je nervozan jer ne uspeva da popravi usisivač, ali ne prestaje da radi dok je gost tu. I deca nastavljaju da farbaju jaja. Gost se raspituje oko toga ko šta radi svojim dosadnim pitanjima. Posle svega, ocu "pukne film" i on krene da ga isteruje napolje. Gost se uvredi. Dolazi do konflikta.

3. Frizerski salon

U frizerskom salonu za mlade je naizgled sve mirno. Jednoj devojci frizerka farba kosu, a njenog mladića šiša frizer. Još dvoje čekaju na red i čitaju neke časopise. Međutim, ispostavi se da je frizerka greškom devojku umesto u svetlo plavo ofarbala u tamno crno. Kad to vidi, devojka vrisne. Njen mladić, usred šišanja, poluošišan, ustaje sa stolice i počinje da se svađa i sa frizerkom i sa frizerom. Oni se pravdaju, ali on ih previše vređa, agresivan je i svađa prerasta u tuču između njega i frizera. Ostali pokušavaju da ih smire, ali pogrešno ofarbana devojka, takođe previše iznervirana, na strani je svog mladića. Opšti nered. Pored salona prolaze dva policajca i kad vide šta se zbiva, ulaze unutra. Počinje objašnjavanje.

4. Voz

Poslovni, ekspresni voz. Mladić je krenuo u posetu svojoj devojci koja živi u unutrašnjosti da se upozna s njenim roditeljima. Oni ga čekaju na ručak. On sedi i spokojno sluša muziku na vokmenu. U istom kupeu je strarija žena koja čita ljubavni roman, jedan čovek koji putuje nekim poslom i neka devojka koja je krenula da poseti svog momka u vojsci. Mladić gleda kroz prozor i učini mu se da nešto nije u redu. Pita gospođu pored sebe kuda ide voz u kom se nalaze. Ispostavlja se da je on ušao u potpuno pogrešan voz. Budući da do sledeće stanice ima još puno, mladić reši da povuče sigurnosnu kočnicu i tako izađe iz voza. Osatli putnici pokušavaju da ga spreče. Nailazi kondukter...

Nivo 6-8

glagol na -ati	glagol na -eti	glagol na -iti	glagol na -uti ili -ci	ost ili -et sufiksom	-ija sufiksom	imenica sa sufiksom	imenica na -lac	Imenica na -nik	biljka	životinja	zbir

41. Pomešana pitanja i odgovori

Na osnovu primera je već jasno šta ovde treba da se radi. Studenti treba da na liniju desno upišu broj pravog odgovora sa spiska. Ovi primeri su namenjeni nižim nivoima, ali se vežbanje može primeniti i na više tako što bi se uvrstila teža pitanja, na primer iz Kviza 1. (v. str. 80).

Nivo 2-4

VEŽBE: RAZUMEVANJE TEKSTA, USVAJANJE LEKSIKE

Pitanja i odgovori su se pomešali, ali ne svi. Ponekad ispod pitanja stoji ispravan odgovor. Spoji pitanja s tačnim odgovorom upisujući odgovarajući broj u kućicu pored

1. Zašto deca idu u osnovnu školu?

Zato što tad prestaje da bude hladno i zato što mogu više da se šetaju i provode slobodno vreme napolju. _____

2. Gde žive slonovi?

Da. _____

3. Zašto Mesec svetli?

Zbog vitamina i raznih drugih hranljivih materija. _____

- 4.** Kad je najbolje ići na izlet?
Krajem petnaestog veka. _____
- 5.** Kako je počeo Drugi svetski rat?
U pozorištu. _____
- 6.** Kad je otkrivena Amerika?
Kad se završi noć _____
- 7.** Koja zemlja je poznata po vetrenjačama i lalama?
Nauka nema odgovor na to pitanje. _____
- 8.** Zašto je Novaković zakasnio na posao?
Zato što ga obasjava Sunce. _____
- 9.** Ima li života posle smrti?
Australija. _____
- 10.** Od čega se pravi hleb?
Od brašna, kvasca, soli i vode. _____
- 11.** Zašto se sisari zovu sisari?
Zato što je tramvaj bio u kvaru. _____
- 12.** Koliko vremena bebe provode u majčinom stomaku?
Devet meseci. _____
- 13.** Od čega se sastoji jedan dan?
Od 24 časa. _____
- 14.** Šta je to most?
Vrsta voća crvene boje. _____
- 15.** Koje su tri najpoznatije vrste majmuna?
Veliki plavi kit. _____
- 16.** Po čemu je poznat Egipat?
Hitlerovim napadom na Poljsku. _____
- 17.** Po čemu je poznata Švajcarska?
Po pljačkanju banaka. _____
- 18.** Šta je to ljubav?
Građevina koja spaja dve obale. _____
- 19.** Ko je izmislio nulu?
Čarli Čaplin. _____
- 20.** Koja je najveća životinja na Zemlji?
To je kad nekog voliš. _____

- 21.** Kako se zove najpoznatiji miš na svetu?
Jurij Gagarin. _____
- 22.** Gde se ljudi kupaju?
Po piramidama i slivu reke Nil. _____
- 23.** Kako se zvao najpoznatiji komičar iz ere nemog filma?
Albert Ajnštajn. _____
- 24.** Koji je najmanji kontinent na svetu?
Pecanje. _____
- 25.** Gde se prodaju lekovi?
U raju. _____
- 26.** Kako se još zove ribolov?
Šimpanze, gorile i pavijani. _____
- 27.** Da li u proseku žene žive duže od muškaraca?
Ne. _____
- 28.** Koliko pauci imaju nogu?
Osam. _____
- 29.** Koliko je trajao Prvi svetski rat?
Četiri godine. _____
- 30.** Kako se zvao najpoznatiji fizičar XX veka?
Miki Maus. _____
- 31.** Gde su živeli Adam i Eva?
U Africi i Aziji. _____
- 32.** Kako se zvao prvi čovek u Svemiru?
Zvono. _____
- 33.** Od čega se pravi pavlaka?
Od mleka. _____
- 34.** Za koga se kaže da je lak?
Po čokoladi, satovima, siru i bankama. _____
- 35.** Šta je to jagoda?
Kraći put za Indiju. _____
- 36.** Koje su boje brazilski dresovi?
Mokar. _____

37. Kakav je crnac kad izađe iz Crnog mora?
Žute.

38. Zašto ljudi vole proleće?
Zato što je tako organizovan saobraćaj.

39. Po čemu su poznati Boni i Klajd?
Kad je lepo vreme i kad nema kiše.

40. Ima li još živih mamuta?
U svinjcu.

41. Šta je Kolumbo tražio pronasavši Ameriku?
Holandija.

42. Šta su to slepci?
Arapi.

43. Šta obično krave nose oko vrata?
Patke.

44. Kada se za nekog kaže da je sit?
Za onog ko nije težak.

45. Šta su Paja i Pata?
Ljudi koji ne vide.

46. Gde žive svinje?
U apoteci.

47. Zašto je zdravo jesti sveže povrće?
Zato što sisaju majčino mleko kad su mali.

48. Kad počinje jutro?
Kad se neko dobro najede.

49. Zašto se kamioni mimoilaze?
Da nauče da pišu i čitaju i steknu osnovna znanja iz ostalih nauka.

50. Gde se obično održavaju predstave?
Na plaži i u kupatilu.

42. Hajde da pričamo o...

Ljudi se upuštaju u razgovore o svemu i svačemu, pa tako povremeno i u teme koje naizgled mogu delovati bespotrebno ili nezanimljivo, čak i u stvari u koje se sagovornici često vrlo slabo razumeju. Ipak, takvi razgovori umeju da se ispostave kao veoma zanimljivi, a sagovornici se ponekad i sami nađu u čudu koliko o nekim stvarima imaju da kažu a da im to nikad nije palo na pamet. Ova konverzacijska vežba sastavljena je po ugledu na takve situacije. Na ovom spisku su popisane teme, odnosno pojmovi koji umeju da se jave u takvoj vrsti razgovora. Na nastavniku je da odabere način na koji će se ova vežba izvoditi. Pojmovi su numerisani tako da studenti mogu nasumice reći neki broj i tako odabrati temu. Jedan od načina je da lektor pita studenta šta može da kaže i šta sve zna o temi pod brojem koji je rekao. Drugi način je da se studenti podele u parove i da krenu da pričaju o toj temi. Od ovog vežbanja može se napraviti čak i igra na poene tako što se studenti podele u grupe pa se onda na tabli upisuju bodovi gde se svaki bod dobija za neku konkretnu činjenicu koju grupa ima da saopšti u vezi s temom koja je pred njim. Ukoliko se igra ta igra, bolje je ispisati pojmove na ceduljice i onda ih izvlačiti iz šešira. To takođe mogu da učine studenti pre početka igre, prepisujući zadate pojmove na ceduljice.

1. zvezde	28. kleptomanija	57. seoski turizam
2. mačke (ponašanje, vrste, rase)	29. sladoled	58. droge, narkomanija
3. zagađenje, ekološki problemi	30. kuće, zgrade	59. plastična hirurgija
4. oblaci	31. televizijske reklame	60. donji veš
5. mašina za veš	32. reklame na bilbordima	61. vreme, klima
6. gljive	33. radio	62. budilnici
7. vremeplov	34. sirevi	63. more, plaža, kupanje
8. žestoka alkoholna pića	35. bilijar	64. pijaca, kupovina
9. sokovi	36. brodovi, čamci, jahte	65. šumski požari
10. kupatila	37. letenje avionom	66. organizovani kriminal
11. taksi	38. rase pasa	67. teleportacija
12. parfemi	39. biciklizam	68. otkrivanje svemira
13. drveće	40. naočari za sunce	69. moda
14. insekti	41. kuglanje	70. žuta štampa
15. tenis	42. internet	71. torte i kolači
16. prigradska naselja	43. ptice	72. stari zanati
17. pauci	44. muzički uređaji	73. borilačke veštine
18. šporet, rerna	45. skijanje	74. voz, železnica
19. ribe, ribolov, pecanje	46. gradski prevoz	75. lov na divljač
20. olimpijada	47. eutanazija	76. kloniranje
21. komarci	48. cveće	77. nepoznate civilizacije
22. miševi i pacovi	49. egzotična hrana i kuhinje	78. erotika i pornografija
23. hipermarketi	50. snabdevenost prodavnica	79. vino i pivo
24. laganje	51. formula 1	80. pranje suđa
25. automobili	52. veštačko navodnjavanje	81. oružje
26. opstanak ugroženih vrsta	53. globalno zagrevanje	82. kaktusi
27. telefoni (mobilni i fiksni)	54. vegetarijanstvo	83. konzerviranje hrane
	55. ekstremni sportovi	84. satovi
	56. peglanje	

43. Intervjui

Intervju kao oblik u primeni nastave jezika ima puno varijanti. Za više kurseve najpogodniji je najklasičniji i najjednostavniji intervju u kojem jedan student usmeno intervjuiše drugog. Mogu se staviti u uloge imaginarnih ličnosti ili stvarnih za koje svi znaju. Da bi ova forma dobila na dinamici može se zaista koristiti diktafon, što omogućuje kasnije preslušavanje materijala i to da studenti sami uočavaju svoje greške. Niži nivoi mogu pisati pitanja i odgovore na času ili, kao u ovom primeru, odgovarati na seriju postavljenih pitanja. Ovde su dati primeri intervjuja gde studenti treba da se stave u uloge poznatih ličnosti, da oni budu ti koji su postali slavni. Mogu da biraju profesiju koja im se najviše sviđa. Kao i obično, mogu odgovarati na pitanja usmeno ili pismeno na času ili za domaći, pa da im lektor naknadno postavlja potpitanja.

Pitanja za pop-rock zvezdu:

- Kako objašnjavate tako veliki uspeh vašeg poslednjeg albuma?
- Od raspada vašeg benda ovo je vaš prvi solo-album. Da li su ostali članovi grupe zavidni zbog ovolikog uspeha?
- Šta mislite, da li vaši stavovi, tekstovi vaših pesama i uopšte vaše kontroverzno ponašanje mogu loše da utiču na omladinu?
- Da li planirate neku turneju? Ako da, gde ćete sve svirati?
- Jedan poznati kritičar je primetio da vi nemate sluha i da ga vaše pevanje podseća na škripanje krede po tabli. Kako to komentarišete?
- U jednom ranijem intervjuu ste izjavili da vas ne zanimaju problemi starijih ljudi. Da li ste razmišljali o tome da ćete i vi jednog dana biti stari?
- Gde pronalazite inspiraciju za svoje tekstove?
- Kako i kada ste naučili da svirate gitaru?
- Kakvi su vam planovi? Radite li na novom albumu? Imate li novih pesama?
- Šta imate da poručite našim čitaocima?

Pitanja za poznatog pisca:

- Vaš poslednji roman preveden je na 14 jezika i prodat je u skoro milion primeraka. Da li ste očekivali toliki uspeh?
- Da li vas tako iznenadna slava malo plaši i mislite li da će uticati na vaše pisanje?
- U vašim knjigama naročito je prisutan psihološki nivo. Da li ste se bavili psihologijom stručno ili ste neka vrsta samouka po tom pitanju?
- Zašto u vašim romanima ima tako malo dijaloga?
- Jeste li probali da pišete drame ili neku drugu vrstu teksta osim priče i romana?
- Koliko u vašim romanima ima vašeg stvarnog života? Ponekad su situacije toliko uverljive da sve izgleda kao da prepričavate događaje iz ličnog iskustva.
- Neki kritičari su veoma oštri prema vašem pisanju. čak se čuje da vaši romani nisu ništa drugo nego kompilacija već objavljenih rečenica. Kako to komentarišete?
- Ljubavne scene u vašim delima su dosta slobodno opisane. Da li mislite da je to ono što najviše privlači vaše čitaoce?
- Kako će se zvati vaš sledeći roman?
- Šta biste poručili našim čitaocima?

Pitanja za filmskog režisera:

- Vaš poslednji film jedva da se prikazivao u našim bioskopima. Otkud toliki komercijalni debakl posle ranijih velikih uspeha?
- Ipak, kritičarima se ovaj film uglavnom dopao... Kako objašnjavate to neslaganje publike i kritike?
- Da li ste u skorije vreme dobijali ponude od stranih distributera?
- Hoćete li i ubuduće pisati scenarije za svoje filmove ili ćete probati sa nečijim tuđim?
- Vi nikad niste radili sa velikim filmskim zvezdama. Kako to ako se uzme u obzir da su neki vaši filmovi prilično skupi?
- Da li dok radite na filmu imate na umu neku ciljnu grupu ili postupate po svojim trenutnim interesovanjima?
- Koji su filmski autori najviše uticali na vas?
- Imate li svoj najdraži film, i ako da - koji je to?
- Koji je sledeći vaš projekat?

Pitanja za filmsku zvezdu:

- Da li ste u detinjstvu maštali da postanete to što jeste?
- Prošle godine igrali ste glavnu ulogu u tri filma. Da li je to dosad vaš najveći godišnji angažman?
- Prilikom rada na svom imidžu, da li više vodite računa o svom izgledu ili usavršavanju glumačke tehnike?
- U gotovo svim filmovima vi se skidate. Da li vas takav izbor režisera pomalo ljuti ili raduje?
- Ima li nekih scena koje ste odglumili a kojih se stidite? Ako da - kojih?
- Jednom ste izjavili da se ne družite sa svojim kolegama jer su vam dosadni. Na šta ste tačno pri tom mislili?
- Ostvarili ste i puno pozorišnih uloga. Gde više volite da glumite?
- U filmu "Mišljenje jedne domaćice" vi odlično mačujete. Jeste li se posebno spremali za ulogu ili ste to umeli i ranije?
- Za film "Skok u veliku rupu" morali ste da se ugojite 20 kilograma. Da li vam je to teško palo?
- Osim u ulogama u filmovima imali ste i nekoliko ispada u javnim nastupima na televiziji. Da li volite da šokirate publiku?

Pitanja za poznatog fudbalera:

- Ovo je peta sezona u reprezentaciji i dosad ste postigli 30 golova. Da li vam imponuje taj bilans?
- Prošle godine ste proglašeni za sportistu godine. Da li vas je iznenadio taj izbor s obzirom na veliku konkurenciju?
- Nedavno je Batistuta izjavio da vi polovinu svojih golova postižete slučajno. Kako objašnjavate tu njegovu izjavu?

- Poznati ste po svojem izvođenju slobodnih udaraca. Da li više volite da šutirate spoljnim ili unutrašnjim delom kopačke?
- Koliko često i na koji način uvežbavate izvođenje slobodnih udaraca?
- Kako to da ste se opredelili da igrate na poziciji desnog krila kad bolje šutirate levom nogom?
- Da li je istina da u školi niste igrali čak ni za prvi tim u svom razredu?
- Ko su bili vaši idoli kad ste bili mali?
- Od svog poslednjeg transfera zaradili ste 15 miliona dolara. Šta planirate s tolikim novcem?
- Šta planirate da radite kad završite s karijerom fudbalera?

Pitanja za predsednika vlade:

- Vi retko dajete intervjuje otkako ste postali premijer. Da li je to zbog toga što izbegavate ili vam ih retko traže?
- Proizvodnja je u padu ili stagnira otkako ste vi došli na vlast. Čime to pravdate?
- Kako se bolje osećate, na vlasti ili u opoziciji?
- Jedno od vaših predizbornih obećanja bilo je da ćete raspisati nove izbore u roku od godinu dana ako pobedite. Evo, pobedili ste, prošlo je dve godine, a od novih izbora nema ni najave.
- Kakav je vaš odnos prema američkoj spoljnoj politici?
- Stalno govorite o borbi protiv nezaposlenosti, ali još ne vidimo nikakve rezultate. Koji su vaši sledeći potezi u tom smeru?
- Šta ćete učiniti da se privredni kriminal i korupcija smanje?
- Da li je vaš dolazak na vlast uticao na vaš privatni život i, ako jeste, kako?
- Šta možete sigurno da obećate našem narodu u ovom intervjuu?

44. Osmosmerke

Ovaj kod nas dosta raširen oblik enigmatske zabave nije toliko poznat svuda u svetu u toj varijanti tako da je studentima potrebno naglasiti pravilo da se skrivene reči mogu nalaziti u bilo kom položaju i čitati iz bilo kog smera. Rešenje osmosmerke čita se u neupotrebljenim slovima raspoređenim odozgo nadole, sleva nadesno.

Osmosmerki ima u gotovo svakom enigmatskom časopisu (v. literaturu) i uz spisak reči mogu je rešavati svi nivoi. To je dobra leksička i ortografska vežba. Najbolje da se studenti podele u grupe dok ovo rešavaju na času. Pobednik je ona ekipa koja prva kaže rešenje.

Ovde su dati jednostavni primeri. U prvom su divlje životinje (rešenje je VELIKI PLAVI KIT), a u drugom biljke (rešenje je PLAVI PATLIDŽAN). Viši nivoi ove osmosmerke mogu rešavati i bez spiska reči, uz dozvolu upotrebe rečnika.

Tema: Divlje životinje

O	V	A	Č	A	T	S	A	R	K
E	V	L	I	S	I	C	A	U	L
I	K	I	I	A	I	B	Z	G	P
K	Z	E	B	R	A	K	U	N	N
U	L	M	E	D	V	E	D	E	O
V	A	V	V	I	I	K	E	K	Z
D	E	J	O	V	A	R	M	I	I
V	T	A	D	U	K	A	R	A	B

BARAKUDA, BIVO, BIZON, DABAR, KENGUR, KRASTAČA, LISICA, MEDVED, MEDUZA, MRAVOJED, RAKUN, VEVERICA, VIDRA, VUK, ZEBRA.

Tema: biljke

Z	K	A	M	E	Đ	Ž	O	R	G
P	J	N	L	I	H	M	A	R	V
A	R	A	P	A	K	A	E	E	B
I	P	N	D	A	O	J	R	N	A
A	J	A	P	A	P	O	A	O	M
K	K	L	R	N	I	A	I	I	U
I	DŽ	U	A	E	V	N	P	K	S
T	T	N	L	S	A	N	A	N	A

ANANAS, BANANA, BAMBUS, BOR, GREJPFRUT, GROŽĐE, KAPARA, KIM, KOPRIVA, LIPA, LUK, MAJORAN, MAK, ORAH, PAPRIKA, PARADAJZ, REN, PAPAJA, SENF, TIKVA, VRBA.

45. Ukrštene reči

Mnogi smatraju da kad neko na nekom jeziku može da rešava ukrštene reči da to znači da je taj jezik u potpunosti savladao. Ovo je možda i tačno, ali to onda važi samo za teže ukrštenice u ozbiljnim enigmatskim časopisima. Postoje i ukrštene reči za decu, jednostavne skandinavke koje se gotovo rutinski rešavaju i za koje ni nije potrebno neko veliko jezičko znanje. Studentima možemo dati da rešavaju neku jednostavnu ukrštenicu za decu ili skandinavku na času uz lektorovu pomoć i da rade u manjim grupama od po dvoje-troje. To mogu da probaju već od 4. nivoa (vidi literaturu).

46. Mali oglasi⁷

Svi znaju kako mali oglasi izgledaju i učenike ne treba posebno upoznavati sa tim. Može im se pred igru dati primerak nekog oglasnika (v. literaturu) da otprilike vide koje se rečenične konstrukcije za oglase upotrebljavaju u srpskom. Zatim svaki učenik na ceduljice napiše po nekoliko kratkih oglasa na bilo koju temu, bilo da nudi/traži zaposlenje, nešto kupuje ili prodaje, traži ženu/muža, daje oglas lične prirode... Kad završe, te se ceduljice pomešaju i stave u šešir. Igrači zatim redom izvlače ceduljice. Ukoliko se desi da neko izvuče sopstveni oglas, vraća ga u šešir i izvlači drugi. Kad izvuče ceduljicu sa oglasom "javlja se telefonom" studentu koji ga je sastavio i oni na licu mesta improvizuju razgovor. Ovo je ujedno zgodna i pismena i konverzacijska vežba.

47. Akrostih⁸

Pre časa lektor na papiru napiše vertikalno svoje ime i prezime i dopiše prideve koji ga opisuju, a počinju na ta slova. Na primer:

DEJAN PAVLOVIĆ

D ebeo	P ametnan
E fikasan	A gresivan
J asan	V remešan
A nalitičan	L uckast
N eozbiljan	O zbiljan
	V isok
	I spirativan
	Č utljiv

⁷ V. Ford, Claire Maria: "101 Bright Ideas", ESL Activities for all ages; Addison-Wesley Publishing Company, Inc. 1997. str. 70

⁸ Isto, str. 59

Na času, na tabli, isto tako napiše svoje ime i prezime, prepíše dva-tri pojma sa svoje liste i pita studente koje bi mu osobine pripisali pod ostala slova. U sledećoj fazi studenti treba da napišu u svojim sveskama isto tako vertikalno svoja imena (da ih transkribuju onako kako se čitaju na srpskom) i da isto tako opišu sebe pridevima koji počinju na ta slova. Najbolje da lektor dopusti korišćenje malog rečnika za ovu igru i da dok studenti upisuju prideve šeta po učionici i pruža im pomoć dok pišu.

Igru je moguće igrati na još mnogo načina. Na primer, ponekad je zabavnije da studenti, koji se već bolje poznaju, jedni drugima upisuju prideve pa da ih onda naglas čitaju. Igra se može nadograditi smišljanjem sve većeg broja prideva na slova koja su u opticaju.

48. Numeričke igre⁹

U potpunosti savladati brojeve u nekom stranom jeziku je problem o kojem je puno pisano i koje u lingvistici predstavlja i dalje interesantan fenomen. Ipak, nema sumnje da se brojevi mogu usvojiti njihovom što češćom upotrebom. Zbog toga se ovaj set igara s brojevima preporučuje za sve nivoe, s tim što, naravno, treba na tome mnogo više insistirati na početnim nivoima, kad se učenik tek sretne s brojevima i njihovom upotrebom. U srpskom su brojevi promenljiva vrsta reči, tako da oni predstavljaju dodatan problem za one kojima se u maternjem jeziku oni ne dekliniraju te je najbolje što pre početi raditi s njima. Krenućemo zato od jednostavnijih igara.

1. Lektor na tabli ispiše brojeve na samom početku časa ili još bolje pre njega. Za početak, najbolje da to budu obični jednocifreni i dvocifreni brojevi. Tabla treba da izgleda otprilike ovako:

	12	30	20		
				5	
			21		43
		34		7	
8					
			17	80	50
11		15		70	
	1		34		6
		89			
			14	55	18
22					

⁹ V. "Language teaching games", W. R. Lee, Oxford University Press, 2000. str. 86

Dvoje učenika iz različitih ekipa izađu na tablu. Nastavnik čita brojeve koji se nalaze na tabli, ali bez reda. Poen dobija ona ekipa čiji predstavnik prvi pronade broj. Igru treba igrati brzo. Ona nema puno smisla ako nije jako dinamična i pomalo konfuzna. Obično se prilikom igranja ove igre u učionici napravi poprilična dreka i vika, ali to je u redu.

Postoji više varijanti ove igre i ona se može ponavljati u bilo kojoj od njih kad učenici jednom usvoje pravila. Umesto ovih običnih brojeva, na tabli se mogu ispisati i vremena, datumi, nacrtati satovi koji pokazuju različita vremena, redni brojevi, razlomci, brojevi sa više cifara, a i pravila mogu varirati. Može se igrati u više ekipa, ne samo dve. Studenti koji stoje na tabli mogu se menjati posle svakog kruga kako bi svi ravnopravno učestvovali.

2. Elementarno znanje iz aritmetike pogodno je za još jednu igru s brojevima. Učenici se podele u dve ekipe. Neko od učenika iz prve pita nekog iz druge, na primer: "Koliko je 7 puta 6?". Ovaj treba da pogodi što brže. Ako pogreši, neko iz prvog tima treba da uoči grešku. Ako primeti, ta ekipa ima pravo ponovo da postavlja pitanje. Ako ne, nastavnik ukazuje na grešku. Igra se može igrati na poene, ali ne mora. Ponekad je zgodno igrati je čisto radi malo relaksacije i odmora na času posle nekih napornijih vežbi.

3. Običan, numerički bingo (tombola) kakav se igra širom sveta takođe je pogodan za nastavu. Pravila su ista kao i u pravom bingu s tim što nije potrebno brojeve izvlačiti iz bubnja. Dovoljno je da nastavnik ima ispred sebe tabelu sa svim brojevima, da nasumice čita jedan po jedan, kako koji kaže da ga precрта, a studenti da sami sebi sastave tabele pre početka igre. Igra se može zakomplikovati tako što će tabele sastavljati jedni drugima i to upisivanjem brojeva slovima. Takođe, kao i gore, umesto običnih brojeva, može se igrati i s datumima, razlomcima, decimalama, vremenima, rednim brojevima i slično...

49. Rečenice i reči sastavljene od limitiranih sredstava

Često nastavnik ostane bez ideja šta dalje, pa ako grupa nije naročito raspoložena za obično čavrljanje i ćaskanje, treba se nekako na brzinu snaći i zainteresovati je. Ovo je jedna od takvih igara/vežbanja koje se vadi iz rukava. Preporučuje se da se studenti podele u grupe pred početak (ukoliko ih nema premalo). Moguće je i bodovanje po unapred proizvoljno dogovorenim pravilima.

1. Učenicima treba zadati da, za početak, sastave rečenice od tačno određenog broja reči, recimo baš 16. One naravno moraju biti gramatički ispravne, a lektor može da zada i temu na koju će biti. Sledeći korak je ograničiti broj slogova u rečenici ili broj slogova u svakoj reči. Mogu se praviti i kombinacije - na primer: da budu naizmenično raspoređene reči sa po jednim, dva i tri sloga, pa po tom pravilu sastaviti rečenicu od 12 reči, recimo na temu "Proleće".

2. Ograničenja mogu biti sasvim drugačije prirode. Jedno od mogućih je da rečenica mora da ima sva upotrebljena slova iz azbuke, ali da ima što je manje moguće znakova. Dakle, idealno bi bilo da ih ima 30, ali pošto to nije moguće, onda da se slova što manje ponavljaju. Ovakve rečenice kao drugo ograničenje moraju imati samo gramatičku ispravnost, inače bi bilo suviše teško sastavljati ih.

3. Još jedna od ideja dolazi iz iskustva poigravanja sa srpskim jezikom. Naime, poznato je da se neki slovni znakovi isto pišu i ćirilicom i latinicom (A, E, O, T, M, J, K... itd), neki su isti ali se drugačije čitaju (latinično P ćirilicom se čita kao R, B kao V, C kao S itd). Tako dolazimo do niza od 16 znakova koji se mogu obeležiti latiničnim velikim slovima a čitati ćirilicom (tu spadaju i broj 3 koji se u ćirilici čita kao Z, te latinično X i Y koji se čitaju kao H i U). Dakle, ograničenje može biti da studenti probaju da sastave rečenicu koja bi imala određen broj reči

(recimo, najmanje 10), a da sve reči sadrže ovakva slova, da se pišu latinicom a čitaju ćirilicom (Npr: **ТЕРЕБЕХКА УТРОЈЕ ЈЕ КАО КРАЧЕ СЕТПЕ СА СЕБЕРА КОЈЕ СЕ СБАКОМ НА ОБОМ СБЕТУ СМЕЈУ ХАКОМ БОЈНЕ ХУХТЕ**).

Nadalje, ograničenja mogu biti svakojaka, pa i takva da ih studenti sami smišljaju. Dovoljno je ograničenje izuzimanje vokala A i nekog suglasnika, recimo N, pa tako redom do što većeg spiska slova koja se moraju izostaviti. Ovakve se igre mogu igrati i skroz usmeno. Studenti mogu imati neko od ovih najminimalnijih ograničenja pa da što brže naizmenično govore ukруг reči, na ispadanje. Pobjednik je onaj ko ostane posljednji u igri.

50. Dopuni dijaloge

Ova u novije vreme popularna aktivnost može se upražnjavati i na času i za domaći. Ima više varijanti, a ovde je korišćen teži model, s potpuno praznim delovima koje treba dopisati. Kojem je nivou namenjen dijalog, zavisi od modela. Ovi primeri koji su ovde dati mogu lektoru poslužiti i kao inspiracija, a za naprednije grupe mogu se koristiti i postojeće drame izbacivanjem delova dijaloga. Valja napomenuti da u ovim primerima ne postoje univerzalna rešenja. Na studentima je da izmaštaju i izgrade situaciju. Ovde ponuđene strukture nude velik izbor mogućih scenarija.

Nivo 4-8

1. U prodavnici

Prodavac: Dobar dan, izvolite.

Kupac:

Prodavac: Samo vi gledajte. Ako vam nešto zatreba ja sam tu.

Kupac:

Prodavac: Kako to mislite?

Kupac:

Prodavac: Hoćete da kažete da je ovo neozbiljna prodavnica?

Kupac:

Prodavac: Ne razumem.

Kupac:

Prodavac: Gospodine, ako želite nešto da kupite, izvolite. Ja nisam ovde da se svađam s mušterijama.

Kupac:

Prodavac: Dobro, slobodno zovite policiju, ali mene ostavite na miru!

Kupac:

Prodavac: Nisam to rekao.

Kupac:

Prodavac: Ne, pogrešno ste me shvatili. Nisam mislio ništa loše.

Kupac:

Prodavac: Molim!?

Kupac:

Prodavac: U tom slučaju ću ja da zovem policiju!

Kupac:

Prodavac: Ne, nisam lud.

Kupac:

Prodavac: Uh... Ne, čoveče, nisam rekao da ste vi ljudi nego da ja nisam lud.

Kupac:

Prodavac: Pa ako baš hoćete, samo izvolite.

Kupac:

Prodavac: Dobro, neću to zaboraviti. Ne brinite.

Kupac:

Prodavac: Svakako. Do viđenja.

Kupac:

Prodavac: I ja vama.

2. Porodična idila

Ćerka:

Majka: Možeš, ali kad uradiš domaći.

Ćerka:

Majka: Dobro, ali prvo mi pomoz da operem ovo suđe.

Ćerka:

Majka: Ne znam, pitaj tatu.

Otac: Otkud ja znam!?

Ćerka:

Majka: Kako hoćeš, ali kažem ti da moraš prvo da mi pomogneš.

Ćerka:

Otac: Zato što je mama tako rekla.

Ćerka:

Otac: Videćemo sledeće nedelje, sad nemam vremena.

Majka: Ti nikad nemaš vremena. Odgovori joj. Lepo te pita.

Otac: Odgovori joj ti.

Majka: Tebe je pitala.

Otac: Pa kad si joj rekla da mene pita...

Ćerka:

Majka: A ti bi mogla malo da pripaziš šta govoriš.

Otac: Šta da pripazi? Lepo ti kaže.

Ćerka:

Otac: Ma nemoj! Ti misliš da pare rastu na drvetu?

Ćerka:

Majka: Hoćeš da kažeš da je tvoj otac lenština?

Ćerka:

Otac: Tačno. A zašto onda imaš tako slabe ocene?

Ćerka:

Otac: To si rekla i prošli put, pa ništa...

Ćerka:

Majka: Stvarno, dosta je bilo. Pusti dete na miru.

Otac: Pa na čijoj si ti strani? Odluči se.

Ćerka:

Majka: Dobro, ali prvo uradi taj domaći.

Ćerka:

Majka: Onda operi suđe. Stvarno mi je svejedno.

Ćerka:

Otac: Ja da operem suđe? Dobro, a ti onda idi sutra plati telefon i podnesi izveštaj za sledeću godinu.

Ćerka:

Otac: Važi. Dogovorili smo se.

Ćerka:

Majka: Ja!?

Ćerka:

Majka: Dobro, uradiću tvoj domaći, samo prestani već jednom da pričaš gluposti.

Ćerka:

3. Kod frizera

Frizer: Kako želite da vas ošišam?

Mušterija:

Frizer: Nisam shvatio, izvinite.

Mušterija:

Frizer: Kako to mislite?

Mušterija:

Frizer: Dobro, to mi je jasno, ali kako mislite i da vam skratim i da vam ostavim šiške?

Mušterija:

Frizer: Aha, dobro... Razumem.

Mušterija:

Frizer: I to sam shvatio. Znači da ne preterujem. U redu. A ovo da skratim? Ovo ovde da ne diram? Dobro.

(Posle 5 minuta)

Mušterija:

Frizer: Pa vi ste mi tako rekli.

Mušterija:

Frizer: Nisam ja tu da vam čitam misli. Lepo sam vas pitao.

Mušterija:

Frizer: U redu. Izvinite, nismo se razumeli.

(posle 5 minuta)

Mušterija:

Frizer: Kakve to veze ima?

Mušterija:

Frizer: Aha... izvinite. Da, i meni se to ponekad dešava.

Mušterija:

Frizer: Jeste. U pravu ste.

Mušterija:

Frizer: Potpuno vas razumem.

(posle 5 minuta)

Mušterija:

Frizer: Gde!?

Mušterija:

Frizer: Pa rekli ste mi da mogu slobodno da vam skratim šiške.

Mušterija:

Frizer: Ja nisam tako upamtio. Evo, možemo da pitamo mog pomoćnika. Mirko, šta je rekao za šiške?

Mirko: Ja stvarno ne znam. Nisam slušao.

Mušterija:

Frizer: Pa šta sad da radimo?

Mušterija:

Frizer: To nije razlog da me vređate.

Mušterija:

Frizer: U redu, onda ćemo probati nešto da popravimo.

Mušterija:

Frizer: Kako god želite, samo mi više nemojte dolaziti u salon.

Mušterija:

Frizer: Baš me briga!

3.

LITERATURA

U ovom delu dajemo kratak pregled literature koja se preporučuje za rad na nastavi srpskog jezika. Ograničili smo se za ovu priliku samo na pisane izvore, uz napomenu da su gotovo svi filmovi i muzika pogodni za učenje srpskog, te da izbor isključivo zavisi od preferencija nastavnika i učenika.

UDŽBENICI, JEZIČKI PRIRUČNICI I SL.

Srpski za strance, Božo Ćorić; *Međunarodni slavistički centar i Zavod za međunarodnu naučnu, kulturnu, prosvetnu i tehničku saradnju republike Srbije*, Beograd 1989-1995. Kasnija izdanja: *Čigoja*, Beograd.

Osim što je ova knjiga gotovo nezamenljiv kao jedan od bazičnih udžbenika za nastavu srpskog jezika, vrlo je koristan i za sastavljanje testova, na primer. Osim toga, na kraju knjige nalazi se i izbor kratkih tekstova prilagođenih stranim studentima i đacima, izbor vežbanja, takođe vrlo korisnih i za više nivoa znanja, a neka izdanja imaju i izbor pesama s notama. Tu je i mali rečnik reči upotrebljenih u lekcijama koji takođe može biti od koristi za sastavljanje testova, primera i vežbanja za početne kurseve. Posle svake četvrte lekcije uvršćene su revizije tekstova s osvrtom na gramatiku.

Srpskohrvatski jezik 2, *Institut za strane jezike*, Beograd, 1986.

Iako su tekstovi u ovoj knjizi poprilično zastareli i prevaziđeni, udžbenik je još uvek koristan zbog niza dobro smišljenih vežbanja i testova za naprednije kurseve jezika. Mnogi testovi i

vežbanja u ovom priručniku napravljeni su po uzoru na njih. Udžbenik se može koristiti kao model za sastavljanje testova, mogu se neke stranice fotokopirati i tako podeliti učenicima da rade, na primer za domaće zadatke, a mogu se pronaći i zanimljive teme za konverzaciju, i to upravo zato što je udžbenik zastareo. Zanimljivo je porediti šta je nekad bilo zanimljivo a šta je danas. Uz to, u knjizi se nalazi obilje futuroloških predviđanja, često potpuno pogrešnih, koja mogu biti zanimljiva iz današnjeg ugla.

Učimo srpski 1-2, Marina Petrovski, Nataša Milićević - Dobromirov, Merima Simovljević, Svetozar Poštić, *Azbukum*, Centar za srpski jezik i kulturu, Novi Sad, 2000.

Veoma koristan udžbenik modernije forme i stukture. Sadrži tekstove lekcija, pregledne vežbe, konverzacijska vežbanja, igre, niz tekstova i pesama, velik broj ilustracija i audio materijal na kasetama.

Naučimo srpski 1-2, Letnja škola Univerziteta u Novom Sadu; Milivoj Alanović, Nataša Bugarski, Isidora Čenejac, Jasmina Dražić, Marina Petrovski, Jelena Vojnović, Dušanka Vujović; Novi Sad 2002.

Priručnici sadrže lekcije, vežbanja, testove i tekstove za početni tečaj učenja srpskog i namenjen je stranim studentima. Pojedini primeri i vežbe korišćeni su i u ovom priručniku.

Srpski za strance, početni tečaj za strance, Maša Selimović-Momčilović, Ljubica Živanić, *Institut za strane jezike*, Beograd 2002.

Ovaj udžbenik može biti od koristi za studente koji počinju od nule, ali već za studente kojima je prvi strani jezik neki slovenski jezik suviše je lak jer počinje od osnovnog usvajanja fonetike a završava se na gramatičkom nivou koji ovi studenti obično savladaju posle svega nekoliko časova.

Serbian/Croatian for Foreigners I, Slavna Babić, Zadužbina Ilije M. Kolarca. Beograd 2001.

Početni kurs za strance koji uče srpski. Udžbenik je koristan zbog vežbanja koje donosi posle svake lekcije i zbog toga što daje pregledna objašnjenja i instrukcije na engleskom. Ta se vežbanja mogu koristiti i uz rad uz neki drugi udžbenik.

Serbian for Foreigners With Short Grammar, Petar Banjac, Prosveta, Beograd 2002.

Još jedan udžbenik za apsolutne početnike. Pogodan je za učenike sa znanjem engleskog jezika.

Serbian, Vladislava Ribnikar i David Norris, Teach Yourself, London 2003.

Veoma praktičan udžbenik za samostalno učenje jezika, naročito pogodan za one koji znaju engleski jezik. Uz knjigu idu i dva kompakt-diska sa audio snimcima lekcija i vežbanja.

Hrvatski jezik 5, Zorica Lugarić, Nebojša Koharović: Udžbenik za peti razred osnovne škole; Profil, Zagreb 2000.

Dobro došli 1-2, Jasna Barešić: Udžbenik i rječnik, *Sova, škola za strane jezike*, Zagreb, 1995.

Grammar Practice Activities, A practical guide for teachers; Penny Ur; Cambridge Handbooks for Language Teachers, *Cambridge University Press* 1983-2003.

Ovaj priručnik u kojem je sabrano puno iskustva u učenju engleskog koristan je iz dva vrlo važna razloga. Prvi deo knjige donosi niz vrlo korisnih saveta za nastavu, a u trećem delu nalazi se velik broj ilustracija i slikovnih vežbi koje lektor za bilo koji jezik može fotokopirati i koristiti na svojim časovima.

BELETRISTIKA, ROMANI, ZBIRKE PRIČA, DRAME, POPULARNA LITERATURA

Beograde, dobro jutro 1-2, Dušan Radović. Zgodno štivo s obiljem probranih duhovitih aforizama, kratkih priča i anegdota koje je Dušan Radović godinama čitao na radiju svakog jutra. Pogodno za srednje i naprednije kurseve. Ima mnogo različitih izdanja i bilo koje od njih je dobrodošlo. Prvo je izašlo još u *BIGZ*-ovoj ediciji Džepna knjiga 1976. Od 1991. izlazilo je u izdanju Nolit, a od kraja devedesetih i kod nekoliko manjih, privatnih izdavačkih kuća. Od 1999. u izdanju izdavačke kuće *Draganić* prodaje se kompilacija sakupljena u jednoj knjizi.

Vox Populi, Poslovice i izreke naroda sveta; Odabrao i priredio Stojan Ristić, *Mono & Manana Press*, Beograd, 2002.

Knjiga sadrži velik broj narodnih izreka i poslovice svih naroda sveta. Korisna je za igre i vežbanja koji se dotiču korišćenja poslovice, kao i za običnu konverzaciju na času i prevode za naprednije kurseve.

Latinski citati, priredila Danijela Antić; *Plavo slovo*, Beograd, 2001.

Kao pod 3.

Zbirke kratkih priča - Osamdesetih godina bilo je među mladima veoma popularno pisanje sasvim kratkih priča, do jedne strane ili malo više. Iz tog perioda datiraju veoma zabavne zbirke priča, ali mnoge i iz kasnijeg perioda koje su se razvile iz tog trenda. Primera radi, tu su zbirke iz radio-emisije Ozon, sa konkursa za kratku priču, a manje zbirke raznih autora mogu se naći po knjižarama i bibliotekama. Sve su one pogodne za rad sa studentima.

Nacionalni park Srbija, Dragoljub Ljubičić Mićko, *Kreativni centar*, Beograd 2002. Satirična knjiga s obiljem ilustracija o teškom stanju u Srbiji s kraja devedesetih godina prošlog veka. Vrlo je zabavna za studente koji su bolje upoznati s društvenim prilikama u Srbiji iz tog vremena.

Seks za početnike, Jasminka Petrović, *Kreativni centar*, Beograd 2000. Veliki hit u Srbiji namenjen tinejdžerima, ali se takođe pokazalo kao literatura koja zabavlja studente.

Kraj srpske bajke, Slavoljub Đukić, Obnovljeno i novim događajima dopunjeno izdanje sa nastavkom priče **On, Ona i mi**. *Samizdat, Free B-92*, Beograd, 1999. Za studente i polaznike koje više interesuje savremena istorija Srbije. Knjiga u kojoj je na popularan način obrađena tema Miloševićeve tiranije od dolaska na vlast do pred sam kraj.

Autobiografija o drugima, Borislav Mihajlović - Mihiz, *Solaris*, Novi Sad, 2003. Ovo je podatak za jedno od brojnih izdanja ove vrlo popularne knjige, ujedno i autobiografije i zbirke istinitih priča i anegdota kroz koje je Mihiz prolazio ili koje je čuo od drugih iz svoje okoline.. Preporučuje se za studente koje zanima sve što je vezano za Srbiju, posebno Vojvodinu, od Prvog svetskog rata do devedesetih.

Dušan Kovačević - Drame. Bilo koja drama ovog proslavljenog pisca pogodna je za strane studente. Naročito se preporučuju njegove komedije, bilo ranije bilo kasnije. I jedne i druge studenti s priličnom lakoćom prihvataju već od petog-šestog nivoa. Već dugi niz godina ove drame objavljuje izdavačka kuća Stubovi kulture, a pre toga, do 1996. godine *Vreme knjige*.

Branislav Nušić - Drame i "Autobiografija". Iako pisane pomalo zastarelim jezikom, drame Branislava Nušića i danas su veoma lako štivo za studente jer je on toliko dobro vladao jezikom da je imao dobar osećaj za reči koje će dugo preživeti. To se odnosi i na njegovu autobiografiju, koja je i danas korisna za upoznavanje sa nestandardnom leksikom. Drame ovog proslavljenog komediografa izlazile su u izdanjima gotovo svih većih izdavačkih kuća, uključujući i izdanja za školsku lektiru.

Školska lektira, Lektira za srednju i osnovnu školu, bilo da je u zvaničnom izdanju Zavoda za udžbenike ili nekog od privatnih izdavača, pogodna je za učenje jezika, čak i kad se radi o prevodnoj književnosti.

NOVINE, ČASOPISI, PERIODIKA

Dnevne novine. Sve dnevne novine mogu biti korisne za rad na časovima i gotovo sve imaju i svoja internet-izdanja. Osim radi praćenja zbivanja u SCG, korisna su i zbog ostalih rubrika, naročito kulturnog, ali i zbog tekstova iz crnih hronika i sportskih vesti. V. pod INTERNET.

Politikin zabavnik. Ovaj list sa dugom tradicijom koji je počeo kao časopis za decu, kao "Politikin" podlistak, vremenom je zaista postao časopis za sve uzraste kao što i piše u zaglavlju (od 7 do 107), ali i veoma korisno štivo za učenje srpskog jezika za malo više nivoe. Ako predavač radi u inostranstvu bilo bi preporučljivo da je pretplaćen na ove novine jer zasad ne postoji njihovo internet-izdanje.

Ilustrovana politika, ovaj list koji obuhvata različite teme u svakom broju donosi bar poneki tekst koji može biti interesantan za čitanje na času. V. pod INTERNET.

Bazar, ženski časopis izdavačke kuće "Politika" s dugom tradicijom. U svakom broju donosi bar poneki zanimljiv tekst, a i stalne rubrike mogu se pratiti kontinuirano. Neki lektori pretplaćeni su na ovaj časopis, naročito oni koji rade s grupama u kojima muškaraca uopšte nema, što nije tako redak slučaj.

Ana, takođe ženski časopis izdavačke kuće "Politika", ali s manjom tradicijom i koji za ciljnu grupu ima mlađe devojke i tinejdžerke. Osim stalnih rubrika kao što su zanimljivosti iz sveta muzike i filma, ove novine u svakom broju donose i poneki test. često to raditi je besmisleno i dosadno, ali kao se radi umereno ponekad može biti zabavno i korisno.

OK Magazin, mesečni magazin koji izlazi u Beogradu. Deo je duge tradicije ove vrste časopisa koji su počeli da izlaze negde početkom osamdesetih godina u vidu prvobitnog "Džuboksa". Pogodan je za povremeno listanje i čitanje na času uz odabir tekstova po želji studenata. Ovaj časopis ima i svoju stranicu na internetu koja više služi u reklamne svrhe tako da se odande može skinuti tek poneki tekst.

INTERNET

www.krompir.co.yu/prirucnik

Na ovoj stranici mogu se naći vežbanja korišćena u ovom priručniku u elektronskom obliku. To omogućuje rad direktnim upisivanjem u kompjuter, preštampavanjem i umnožavanjem. Isto tako, pogodna je za lektore koji predaju hrvatski jezik jer ovako brzo i lako mogu da kroa-tiziraju tekst pre nego što počnu da ga koriste.

<http://main.amu.edu.pl/~sipkadan/pp/index.htm>

Dopuna "Programa nastave srpskohrvatskog jezika" Danka Šipke. Sa ove stranice se može skinuti izuzetno mnogo korisnog materijala za nastavu jezika. Na primer: leksikon jezičkog minimuma, veoma mnogo testova za razne nivoe, liste tekstova, primeri scenarija, elektronska verzija rečnika sinonima i sl.

www.beograd.co.yu; www.beograd.com i www.beograd.org.yu .

Ovo je oficijelni sajt gradske vlade, ali pošto je nekako stihijski nadobupanjan i nadograđivan duži niz godina, upravo njegova dezorganizacija doprinosi tome da je postao vrlo zanimljivo štivo za surfanje. Preporučuje se za studente višeg nivoa znanja koji pokazuju i dodatno interesovanje za lokalne kulturne sadržaje. Pogledati i stranicu s linkovima.

www.cirilica.com

Veoma zgodan sajt za uvežbavanje ćirilice, ali i za druge svrhe, jer sadrži brojne skenirane tek-stove iz čitanki, školske literature i sl.

www.serbiancafe.com; www.serbiancafe.co.uk

Reprezentativan *chat site* preko kojeg se može pristupiti i IRC kanalima i serverima.

www.politika.co.yu

Osim dnevnih novina, sa ove stranice može se pristupiti još nekim izdanjima ove velike kuće. Na primer "Ilustrovanoj politici", a povremeno i "Politikinom" nedeljnom dodatku "Magazin".

www.nin.co.yu

Nedeljne novine s dugom tradicijom. Zgodno za korišćenje tekstova.

www.vreme.co.yu

Takođe nedeljne novine koje imaju i svoje internet-izdanje.

www.slovio.com

Ovaj sajt posvećen je veštačkom jeziku *slovio* koji ima za cilj da ga razumeju svi slovenski nar-odi. Sajt je zgodan zbog tekstova za rad sa studentima kojima je maternji jezik neki slovenski. Budući da su tekstovi laki, vrlo su zgodni za prevođenje na srpski za niže i srednje nivoe znan-ja jer su zaista vrlo razumljivi za sve slovenske narode, barem kad su ovako jednostavni. Najbolje je koritsiti ove tekstove na času uz konverzaciju.

www.sezampro.yu

Internet provajder čiji sajt ima pretenziju da bude vodič kroz internet sadržaje Srbije. Ponekad može biti koristan zbog linkova i top lista sajtova koje donosi.

www.eunet.yu

Prva stranica još jednog od najvećih internet provajdera u Srbiji. Može poslužiti kao vodič kroz aktuelna dešavanja na internetu u Srbiji i Crnoj Gori.

www.serbia-tourism.org

Turističke informacije vezane za Srbiju.

www.visit-motenegro.com

Turističke informacije vezane za Crnu Goru

www.yumediacentar.com

Medijski linkovi

www.vlast.hr i www.iskon.hr

Dva veoma dobra hrvatska sajta koja se svakodnevno ažuriraju bave se događajima na tlu cele bivše SFRJ. Takođe, na oba se nalazi veoma velik broj korisnih linkova.

INDEKS ZA SNALAŽENJE PO NIVOIMA

Ovaj registar treba koristiti kao orijentir. Nivoi se često preklapaju, grupe učenika su nekad bolje nekad gore, te ga se ne treba držati striktno. Višim nivoima nikad ne smeta dati vežbanja za niže radi utvrđivanja gradiva.

Brojevi van zagrade odnose se na stranice u knjizi, a u zagradi označavaju broj vežbanja ili igre iz drugog dela priručnika.

1. NIVO 13, 14, 74, 78 (1,3), 79 (5), 80 (9), 82 (11), 91 (21), 105-110 (30), 123, 131-132 (44), 134 (78).

2. NIVO 13, 14, 15, 16, 18-19, 20-21, 22, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 74-75, 78 (1, 2, 3), 79 (5), 80 (9), 81 (10), 82 (12), 83 (14), 84 (15), 97 (20, 21), 99 (26), 100-104 (28), 104-105 (29), 105-110 (30), 115 (34), 116-117 (36), 119-121 (38), 123 (40), 124-127 (41), 128 (42), 131-132 (44), 133 (47), 134-135 (48).

3. NIVO 16, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 36-38, 46-47, 50, 69, 71, 74-75, 78 (1, 2, 3, 4), 79 (5, 6), 80 (7, 8, 9), 81-82 (10), 82 (11), 83 (12, 13, 14), 84-88 (16), 88 (17, 18), 89-96 (19), 97 (20, 21, 22, 23), 98 (24, 25), 99 (26), 100 (27), 100-104 (28), 104-105 (29), 105-110 (30), 112-113 (32), 115 (34), 116-117 (36), 119-121 (38), 124-127 (41), 128 (42), 131-132 (44), 133 (46, 47), 134-135 (48).

4. NIVO 16, 17, 22, 25, 26-27, 28, 29, 30, 32, 35, 36-38, 46-47, 50, 67-68, 69, 71, 74-75, 78 (1, 2, 3, 4), 79 (5, 6), 80 (7, 8, 9), 81-82 (10), 82 (11), 83 (12, 13, 14), 84 (15), 84-88 (16), 88 (17, 18), 89-96 (19), 97 (20, 21, 22, 23), 98 (24, 25), 99 (26), 100 (27), 100-104 (28), 104-105 (29), 105-110 (30), 112-113 (32), 115 (34), 116-117 (36), 118-119 (37), 119-121 (38), 123 (40), 124-127 (41), 128 (42), 131-132 (44), 133 (46, 47), 135-136 (49), 136-139 (50).

5. NIVO 16, 17, 23, 25, 26-27, 30, 34, 35, 36-38, 39, 40-41, 44, 45, 46-47, 48, 49, 50, 51, 63-64, 67-68, 69, 71, 74-75, 78 (1, 2, 3, 4), 79 (6), 80 (7, 8, 9), 81-82 (10), 83 (12, 13, 14), 84 (15), 84-88 (16), 88 (17, 18), 89-96 (19), 97 (20, 21, 22, 23), 98 (24, 25), 100 (27), 104-105 (29), 105-110 (30), 111-112 (31), 112-113 (32), 115 (34), 116-117 (36), 118-119 (37), 123 (40), 128 (42), 129-131 (43), 131-132 (44), 133 (45, 46, 47), 135-136 (49), 135-136 (49), 136-139 (50).

6. NIVO 16, 17, 23, 25, 26-27, 30, 33, 34, 35, 36-38, 39, 40-41, 42-43, 44, 45, 46-47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58-59, 60-61, 62, 63-64, 65, 66, 67-68, 70, 71, 74-75, 78 (2,4), 79 (6), 83 (12, 13, 14), 80 (7, 8), 83 (12, 13, 14), 84 (15), 84-88 (16), 88 (17, 18), 89-96 (19), 97 (20, 21, 22, 23), 98 (24), 100 (27), 104-105 (29), 105-110 (30), 111-112 (31), 112-113 (32), 114 (33), 115 (34), 115-116 (35), 116-117 (36), 118-119 (37), 121-122 (39), 124 (40), 128 (42), 129-131 (43), 133 (45, 46, 47), 135-136 (49), 136-139 (50).

7. NIVO 30, 33, 35, 39, 40-41, 42-43, 44, 45, 48, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58-59, 60-61, 62, 63-64, 65, 66, 70, 74-75, 78 (4), 79 (6), 80 (7, 8), 83 (12, 13, 14),), 84 (15), 84-88 (16), 88 (17, 18), 89-96 (19), 98 (24), 100 (27), 105-110 (30), 111-112 (31), 112-113 (32), 114 (33), 115 (34), 115-116 (35), 116-117 (36), 118-119 (37), 121-122 (39), 124 (40), 128 (42), 129-131 (43), 133 (45, 46), 135-136 (49), 136-139 (50).

8. NIVO 30, 33, 35, 39, 40-41, 42-43, 44, 45, 48, 49, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58-59, 60-61, 62, 63-64, 65, 66, 70, 72-73, 74-75, 78 (4), 79 (6), 80 (8), 84-88 (16), 88 (17, 18), 89-96 (19), 98 (24), 100 (27), 105-110 (30), 111-112 (31), 112-113 (32), 114 (33), 115-116 (35), 116-117 (36), 118-119 (37), 124 (40), 128 (42), 133 (45), 135-136 (49), 136-139 (50).

9. NIVO 33, 42-43, 44, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58-59, 60-61, 62, 65, 66, 72-73, 74-75, 78 (4), 79 (6), 80 (8), 84-88 (16), 88 (17, 18), 89-96 (19), 98 (24), 100 (27), 105-110 (30), 111-112 (31), 115-116 (35), 116-117 (36), 124 (40), 128 (42), 133 (45), 135-136 (49).

INDEKS OBLASTI I VAŽNIJIH TERMINA

- alternacije *v. glasovne promene*
antonimi 21, 74, 75
aorist 30, 63
augmentativ 67
bingo (tombola) 101-104, 135
brojevi 20, 134
buduće vreme *v. futur I i II*
ćirilica 13, 86, 87, 129, 135
definisanje reči 97, 116
deminutiv 67
diktati i vežbe pisanja 13, 97
direktni i indirektni govor 26
dvostruka negacija 14, 58
familijarni govor 54, 55, 62
familijarni izrazi 62
futur I 18, 20, 25, 30, 52
futur II 25, 30, 70
glagoli (vremena) 13, 14, 18, 19, 20, 25, 30, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 46, 56, 58-59, 65, 66, 70, 78, 79, 98, 103, 112-113, 123-124
glagolski homonimi 40, 41, 42, 44, 45
glagolski pridev trpni (pasiv) 46, 47, 48
glagolski prilog prošli 39
glagolski prilog sadašnji 25
glagolski vid (svršeni i nesvršeni glagoli) 30, 40, 41, 42, 43, 65
glasovne promene (alternacije) 50, 72
greške 72, 73, 84, 87, 115, 124
homonimija 40, 41, 42, 44, 45
idiomi 42, 44, 52, 62
imenice 16, 22, 23, 27, 29, 34, 50, 51, 53, 56, 67, 68, 80, 82-85, 97, 98-99, 117, 121-124, 131-132
imperfekt 30, 63
imperativ 112-113
intervju 57, 129
izrazi 42, 44, 52, 62
izreke 80

jesam, biti, hteti 13, 15, 19, 20, 58, 59, 66, 72, 73
 kolokvijalni govor 54, 55, 62
 komparacija prideva 21, 24
 kondicional 30, 70
 konverzacija 78, 83, 84, 88, 97, 115, 118, 128, 133, 142, 143, 145
 kreativno pisanje 15, 17, 34, 35, 71, 100, 118, 119, 120, 121, 122, 129, 135, 136-139
 kvizovi 84-96
 leksika 13, 16, 22, 23, 34, 36, 49, 51, 54, 55, 57, 60-62, 63-64, 67-68, 69, 74-75, 78, 79, 80, 99, 101, 103, 106-110, 117-118, 123-124, 131-132, 133
 mešoviti testovi 13, 14, 18-19, 20-21, 26-27, 29, 58-59
 morfologija 46-48, 50, 65, 66, 69, *v. tvorba reči*
 narativni prezent 30
 nastavci *v. sufiksi*
 negacija *v. odrični oblik*
 nestandardna leksika 54, 55, 62, 144
 odrični oblik 14, 58
 padeži 13, 14, 18, 20, 28, 29, 33, 51, 58, 79, 84-88,
 pasiv 45, 46, 47
 perfekt 18, 19, 20, 30, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 52, 56, 58-59, 63-64, 103-104, 111
 pitanja i odgovori 17, 20, 21, 31, 32, 79, 82, 83, 84-96, 111-112, 124-127
 poređenje prideva 21, 24
 poslovice 80, 143
 povezivanje pojmova 16, 22, 23, 89-96, 105-110
 pravopis 72-73
 predlozi 13, 28, 29, 45, 79, 123-124, *v. prefiksi*
 prefiksi 49, 56, 69
 prezent 13, 14, 18, 20, 25, 30, 35, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 52, 56, 58-59, 63-64, 71, 103-104, 119-121, 122
 prezent za prošlost 30
 prezent za budućnost 30
 pridevi 15, 20, 21, 24, 29, 34, 36-38, 46-47, 48, 49, 50, 53, 56, 67, 69, 74-75, 97, 100-102, 117, 123-124, 133-134
 pridevski prefiksi 49, 69
 pridevski sufiksi 50, 53, 56
 pridevski vid 50, 53
 prošlo vreme *v. perfekt, imperfekt i aorist*
 razumevanje teksta 35, 63-64, 98-99, 119-121, 121-122, 136-139
 rečnik 80, 97, 147-148
 sadašnje vreme *v. prezent*
 scenariji 118
 sinonimi 42, 43, 44, 60-61, 74-75, 145
 sintaksa 15, 21, 30, 33, 34, 35, 52, 63-64, 65, 66, 71, 99, 118, 135
 sufiksi 50, 53, 67-68, 123-124
 superlativ 21, 24
 svršeni i nesvršeni glagoli *v. glagolski vid*
 trebati 65
 tvorba glagola 25, 39, 46, 47, 48, 56,
 tvorba imenica 51, 53, 67, 68, 69
 tvorba prideva 24, 25, 46-47, 48, 49, 50, 56, 67, 68

tvorba reči 24, 25, 39, 49, 50, 51, 53, 51, 67, 68, 69
uslovne rečenice 30, 70
uzročne rečenice 25, 30, 70
uzvici 71
veznici 58
vežbe pisanja *v. pod diktati*
vremenske rečenice 58
zamenice 20, 27, 29, 31, 33, 123
zavisne i nezavisne rečenice 35
žargon 54, 55

BIBLIOGRAFIJA:

Alanović, Milivoj; Bugarski, Nataša, Čenejac, Isidor; Dražić, Jasmna; Petrovski, Marina; Vojnović, Jelena; Vujović, Dušanka: "Naučimo srpski 1-2", Letnja škola Univerziteta u Novom Sadu; Filozofski fakultet, Katedra za srpski i lingvistiku, Redaktor: Dr Ljiljana Subotić, Novi Sad 2002.

Babić, Slavna: "Serbian/Croatian for Foreigners I", Zadužbina Ilije M. Kolarca. Beograd 2001.

Banjac, Petar: "Serbian for for Foreigners With Short Grammar", Prosveta, Beograd 2002.

Barešić, Jasna: "Dobro došli 1-2", Udžbenik i rječnik, Sova - škola za strane jezike, Zagreb, 1995.

Barić, Eugenija; Lončarić, mr Milo; Pavešić, dr Slavko; Peti, mr Mirko; Zečević, mr Vesna; Znika, Marija; "Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika", školska knjiga, Zagreb 1979.

Bartnicka, Barbara; Jekiel, Wojciech; Jurkowski, Marian; Wasilewska, Danuta; Wrocawski, Krzysztof: "We Learn Polish 1-2", An elementary course, Grammar and Usage Notes, Wiedza Powszechna, Warszawa 1994.

Ćorić, Božo: "Srpski za strance"; Međunarodni slavistički centar i Zavod za međunarodnu naučnu, kulturnu, prosvetnu i tehničku saradnju republike Srbije; Beograd 1989-1995.

Ford, Claire Maria: "101 Bright Ideas", ESL Activities for all ages; Addison-Wesley Publishing Company, Inc. 1997.

Gerzić, Borivoj; Gerzić, Nataša: "Rečnik savremenog beogradskog žargona", Istar; Beograd, 2002.

Klajn, Ivan: "Rečnik jezičkih nedoumica", četvrtro, prerađeno i dopunjeno izdanje, Čigoja štampa, Beograd 1997.

Klikovac, Duška: "Gramatika srpskoga jezika za osnovnu školu", Srpska školska knjiga, Beograd 2002.

Letić, Dobrila: "Srpski jezik i kultura izražavanja za 8. razred osnovne škole", Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2000.

Lugarić, Zorica; Koharović, Nebojša: "Hrvatski jezik 5", Udžbenik za peti razred osnovne škole; Profil, Zagreb 2000.

Nikolić, Ljiljana; Stanojčić, Živojin; Klikovac, Duška, "Jezik i jezička kultura 1", Stručna knjiga, Beograd, 2000.

Rinoluceri, Mario: "Grammar Games"; Cognitive, affective and drama activities for EFL stu-

dents; Cambridge University Press 1984-2000.

Misztal, Mariusz: "Tests In English; Word-Formation", Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne spółka akcyjna, Warszawa 1998.

Nemeth-Jajić, Jadranka, "Sati s jezikom hrvatskim", Priručnik za više stupnjeve učenja, Wydawnictwo naukowe UAM, Poznań, 1997.

Pešikan, Mitar; Jerković, Jovan; Pižurica, Mato: "Pravopis srpskoga jezika", školsko izdanje, Matica srpska, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 2000.

Siek-Piskozub, Teresa: "Gry i zabawy w nauczaniu języków obcych", Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1994.

Stakić, Milan, "Testovi iz srpskog jezika", Gradivo za I, II, III i IV razred srednje škole; Trebnik, Beograd 2002.

Simić, Radoje; "Srpska gramatika za srednje škole 1 i 2", "MH Aktuel", Beograd 1996.

Šipka, Danko; "Program nastave srpskohrvatskog (srpskog/hrvatskog/bosanskomuslimanskog) jezika", Petogodišnji, trogodišnji i intenzivni dvomesečni nastavni program za govornike poljskog jezika; Wydawnictwo naukowe UAM, Poznań, 2003.

Šipka, Danko; "SerboCroatian-English Colloquial Dictionary", An Exercise in Cross-cultural Cognitive Linguistics; McNeil Technologies; Dunwoody Press, Springfield, 2000.

Stanojčić, Živojin; Popović, Ljuba; "Gramatika srpskoga jezika", Udžbenik za I, II, III i IV razred srednje škole; Zavod za udžbenike i nastavna sredstva - Beograd, 1986 - 2000.

Težak, Stjepko; Kanajet, Lada, "Moj hrvatski 5", vježbanica za peti razred osnovne škole, školska knjiga Zagreb, 1996.

Ur, Penny: "Grammar Practice Activities", A practical guide for teachers; Cambridge Handbooks for Language Teachers, Series Editor Penny Ur; Cambridge University Press 1983-2003.

Woolard, George: "Lessons With Lougher", Photocopiable lessons for different levels, Straightforward, easy-to-use material for busy teachers, LTP Language, England 1996-2001.

